

NÉPÜNK

Director și Șefredactor: **Wasserstrom Sándor****REVISTA EVREIASCĂ**Redactor responsabil: **Leitner Zoltán**

A reménység tavaszünnepe...

Kovácszalan életünkre ráköszönt a kovácszalan kenyér ünnepe. Sorsunk sokszáz csapása közben visszagondolunk az egyiptomi tiz csapásra. A modern rabszolgaság korában, nem hatszáz ezren várják a szabadságot, hanem milliók. A keserves megpróbáltatások arra figyelmeztetnek bennünket, hogy az aranyborjú körüláncolására mindinkább reménytelen lesz. A zsidók nem hittek már a kőtáblák parancsaiban és az arany káprázata szédítette el őket.

Hiába várjuk a csipkebokor hangját, lehet, hogy megszólal, de mi saját önzésünk hangjai mellett, meg a fegyverek élesítésének zajában nem halljuk az isteni figyelmeztetést. Ma már nem kőből építik a piramisokat a tirannusok, de rabszolgákká akarják tenni mégis a zsidóságot. A nyers erő vette át uralmát a világon és ennek emelnek gulát a százmilliók. Azt hittük, hogy vége van azoknak a barbár koroknak, amikor egy-egy nép a másikat szolgaságba akarja hajtani. Szemünk előtt játszódna le rémdrámák, népek szenvednek és tűnnek el ideiglenesen a történelem színpadán. Népek és országok. S mi magunk zsidók vagyunk a legüldözöttebbek és legszenvedőbbek.

Ma nem tudunk átkelni a Vörös-tengeren száraz lábbal. Ellenben a világ akar térdig gázolni a vér vörös tengerében. Vajjon mi átkelünk-e, elérjük a tulsó partot, nem tudjuk. Bolyongunk, mint őseink a pusztában. Kietlenség, sivárság, amerre poroszkálunk. Céljavesztetten bandukolunk tova, s nem hull az égből manna, csak itt a földön hull el egyik testvérünk a másik után.

Ujra eljött a tavaszi ünnep, amikor a szeretet virágai kellene nyiljanak, de a testvéritlenség zordon tele még sohasem volt olyan mindent elsöprő, mint napjainkban. A vércsevijjogás nem nemult el és a békegalamb nem jelzi egy jobb korszak elkövetkeztét.

Szomorú korszakot élünk át. Most megtanulhattuk, hogy mindazon bajok zömét, melyek az emberiséget nap mint nap sújtják, nem a sors, nem a természet zudítja ránk, hanem az ember önmagára. Az Isten büntet, ha megérdemeljük, de az ember súlyosabban bünteti önmagát, mikor gyűlöletével, önösségével, rabló és háborus ösztöneivel földézi magára a balvégezetet. Uj bálványokat imád az emberiség és az Örökkévaló nem sújt le haragjával a rabszolgatartó embert bilincsekbe verő bűnösökre. Az ember, amikor megindítja a balgaság forogtatóját, szerencsétlenné tesz igazat és ártatlant, nemest és galádót, gyűlöltet és gyűlölködőt. Vajha megülnék már azt a pészach-ünnepet, amely ahelyett, hogy földéznék a rémek és szörnyűségek táborát, nem engedné meg, hogy rátörjenek és eluralkodjanak

rajta rontás démonai az emberiség hajlékaira. Bár csak észre térítenék a borzalmas tapasztalatok az egész emberiséget és a kicsinyek és nagyok, a hatalom birtokosai is levonnák a tanulságokat és előrelátással intéznék népek és országok, nemzetek sorsát. Ha nem volna oly sok szerencsétlen zsidó testvérünk bolyongó, földöntutó és elkerül-nének azokat a borzalmakat, melyek rémuralma alatt minden elpusztul és a legnagyobb napfény is reménytelen éjszakává és átkos sötétséggé változik.

Pészach ünnepe, magasztos, drága ünnep, vajha elhozná az emberiségnek a nap-sugarat, amely megváltson bennünket is és vezessen ki már abból az egyiptomi sötétségből, amelyben szenvedünk. Legyen a rabszolgaságból újra szabadság, vezesse ki már a Gondviselés az emberiséget a reményte-

lenség útvesztőiből, amibe a háborus szellemek démona belevitte. Vezessen már ki bennünket a sötét halálsikátorokból, ahol vergődik a zsidók sok millió szerencsétlensége és jöjjön el a kulturának egy új korszak, amelyben nem tombol az embertelenség és a lelketlenség, nem ül orgiát a szűkebb-lúség és gyűlölet. Bár már a testvériség békeszelleme vezérelné egymás felé a jóra és nemesre törekvő lelkeket: hogy együtt munkálkodjanak a jövőért és örködnének az emberiség elveszett és minden áron visszahódításra törekvő, felépítésre váró boldogsága fölött.

Eljött újra a tavaszi ünnep és egy keserves megpróbáltatások között élő, lerongyolódott, szenvedő, tévelygő zsidóságot talált. De mégsem szabad csüggednünk. Tegyük újra tanuvallomást pészach-ünnepen, apáinktól örökölt hitünk mellett. Merítsünk zsidó lelkünkben erőt és kitartást a megpróbáltatások elleni küzdelmünkhöz. Hiszünk és valljuk, hogy az Isten, akiért évezredek óta viseljük zokszó nélkül a szent mártírumságot, nemcsak irgalmas, hanem igazságos Isten is és meg fog bennünket segíteni, hogy a vér vörös tengerén át is száraz lábbal fogunk átgázolni egy boldog és jobb jövő felé.

Az arab terroristák egyik vezérét agyonlőtték

Jeruzsálem. — Abdul Rachimot, aki az egyik nagyobb terrorista banda vezére volt, egy falu határában körülfogták angol katonák és amikor ki akart törni a kordonon, agyonlőtték. A palesztinai zsidóság is szervezi az ellenállást és folyton újabb gaffir-okat állítanak be szolgálatba, ami azt jelenti, hogy a terror, amely mostanában

már alábbhagyott, rövidesen meg fog szünni. Az angolok halasztó politikája különben megnyugvást keltett a jisivban és remélik, hogy amíg újabb tárgyalásra kerül a sor, a világpolitikai konstelláció úgy alakul, hogy a zsidó követelések nagyobb megértésre találjanak és sikerülni fog a független zsidó államot megteremtteni.

Franciaország rendelettel törvénnyel fogja megakadályozni az antiszemita agitációt

Páris. — A Daily Herald párisi levelezője szerint a Daladier-kormány rendelet-törvény sorozatában olyan dekrétum is lesz, amely megtiltja az antiszemita propa-

gandát Franciaországban. Kormánykörök véleménye szerint a jelenlegi politikai helyzetben Franciaország minden eszközzel meg kell akadályozza a fajellenes agitációt és a zsidóság elleni gyűlölethirdetést.

Összeírják a csehországi zsidók vagyonát

Prága. — A cseh népközösség vezetői ülést tartottak Prágában és elhatározták, hogy engedelmességet fogadnak Hacha volt köztársasági elnöknek, aki a cseh népközösség feje. Ugyanakkor elhatározták, hogy a zsidók „gazdasági tulsulya ellen” megfelelő lépéseket tesznek és hogy a Cseh- és Mor-

vaországban levő zsidók vagyonát április 15-ig összeírják. Valószínűnek látszik, hogy ezt a határozatot német utasításra hozták, azonban — sajnos — nem jelent mást, minthogy az ottani zsidóság vagyona is elvesz és nincstelenné válnak.

Ullmann István hitközségi elnök palesztinai élményeiről és meglátásairól nyilatkozik a „Népünk”-nek

Amíg szemben ülünk egymással, mindenekelőtt egy szó tér vissza mindig refrénszerűen gondolataimban: metamorfózis. Micsoda rettentő tragédiának kellett lejátszódnia a zsidó világban, hogy a konzervatív heállítotttságu, sokszor erősen cionista-ellenes körökben — győzött Palesztina. Amikor figyelem Ullman István csillogó szemét, amint Palesztináról beszél és lelkes gesztusait, arra gondolok, hogy „győzött Palesztina.” S ne higyük, hogy ez kicsiny győzelem. Mert Ullman István egy nagy zsidó réteget képvisel. Azt a réteget, amelynél tradíció volt Palesztina megfigyelése, amely nem hitt abban, hogy a zsidó nép életében ilyen rendkívül fontos szerepet fog játszani az ősi föld. Hiszen, ha ezt a mentalitást husz esztendővel ezelőtt győzte volna meg Palesztina, akkor ma már zsidó majoritás volna ott és megoldódott volna az egész kérdéskomplexum. Ahhoz, hogy Palesztina zsidó legyen és minden vonalon győzzön, két oldalon kell vívja harcát. Az egyik: hogy a zsidóság unisono higyen benne és vallja megváltását. A másik: az arabok. Szerintünk az előbbi nehezebb harc, de a legjobb uton haladunk a végső győzelem felé. Ime, szemben ülök a váradi hitközségi elnökkel, aki boldog mosollyal és lelkesülten ejti ki száján a tőzgyökeres modern héber szavakat. Ha Ullman István, aki beszélgetésünk napján érkezett három heti palesztinai tartózkodás után haza, egyszerű magánember volna, akkor is szívesen állapítanánk meg a „metamorfózist”. De a legnagyobb erdélyi hitközségi elnöke és az ortodox Központi Iroda alelnöke.

KIKÖTÉS TEL-AVIVBAN.

— A „Transylvania”, amely egyszerű tengerjáró és még a kóser ellátás luxusát is megengedi utasainak, pontos menetrendszerinti időben érkezik Tel-Avivba. — kezdi elbeszélését Ullman István elnök. — Ott köitünk ki. Szigorú a kontroll. Megkérde, mindenki hova tart, hol fog lakni, mi célból jött? Az angol tisztviselői uniformisba öltözött zsidó vámtisztiek udvariasak, de nagyon szigorúak. Itt nagyon nehéz „becsuszni”, sőt csaknem lehetetlen. Egy zsidó családot, melynek legkisebb tagja két éves volt és mint „turista” akart partraszállni — szegények, valamelyik országból menekültek — nem engedték leszállni, hiába volt vizumuk. De később úgy hallottam, hogy Haifában mégis partraszálltak.

— De, amikor partra szállunk — ez az, ami legjobban megkapott a zsidó Palesztinában — nagyon szabadnak érzem magam az ember. Terror? Elég megnehezíti az életet, de egy percig sem érzem az ember, hogy itt az arab domináns tudna valaha is lenni. Az itteni zsidók már nagy szabadsághoz szoktak, s erről leszokni nem lehet. Különösen nem egy zsidónak, aki születésénél fogva szeret individuális lenni és a korlátokat minél szélesebbre tágítani.

— Tel-Avivról beszélni? Nagyváros. Semmi „tipikus” palesztinai nincsen benne. Egy kicsit Bécs, egy kicsit Varsó, egy kicsit Várad. Tízféle nyelven beszélnek. Magyarul is hallani elég sokat. De németül még többet. A német zsidók hozták jót is az országba, de az az érzésem, hogyha holnap visszamehennének, mennének. Nem mind, de sokan. Egy városnegyedben tömörülnek, ugyanannyira, hogy ezt a részt „Potsdamer Platz”-nak nevezi a gunyos közvélemény, de nem ok nélkül. Ők hozták az első árjakat is az országba. A egyes házasságok árja nőit is idehozták. Sok zsidó lelkeség van, de vannak kinövéssek. Ezek nem „zsidó” hibák, ha-

nem emberiek, amelyek a megélhetés nehézségével vannak szoros kapcsolatban. Küzdenek és dolgoznak, ahogy mindenütt a világon dolgoznak az emberek.

— Hogy épül Tel-Aviv? Nagy a lakáshány. Házak is épülnek, ha nem is lázas tempóban, elvégre a bombák nem nagy anomot jelentenek, de épülnek házak és a házbérek elég magasak. Egyik ismerősöm egy modern háromszobás lakásért hét és fél fontot fizet havonta. Általában a megélhetés polgári standardja 15 font havonta (nem zugkurzuson, hanem realisan számítva 15.000 lei havonta.)

A MUNKÁSSÁG HELYZETE.

— A narancssüret végefélé tartott. Ez sem bizonyult kitünő üzletnek ebben az évben. És objektíve véve, ebben sokban hozzájárul az, hogy az arab narancsosok 7 piasztérés napi munkás-bérrrel dolgoznak és kalkulálnak, de a zsidók 20 piasztért kell fizessenek. Ez a termelési költségek erős növekedését jelenti, amire nincsenek tekintettel sem az angol kikötőkben, sem a világpiac többi pontjain. A munkásság életstandardja ezért magas és tagadhatatlan, hogy tőkés, polgári osztály és munkásosztály közötti társadalmi ellentétek sokkal kisebbek, mint Európában.

ARABOK?

— Az arabokat jobban sújtja a gazdasági bizonytalanság, mint a zsidókat. Ők jobban szenvednek, — hála az Égnek — mint a zsidó gazdasági élet. Sok arab el is vándorol az országból. Most mennek el innen a szomszéd arablakta országokat boldogítani. Hazafiságukra is jellemző, hogy míg az irástudatlan arab harcol, addig a tőkés arab eladja drága pénzen földjét, telkét a zsidóknak. A londoni arab delegáció tagjai, amikor azt hitték már, hogy minden kívánságuk teljesül az angolok jóvoltából és a zsidó bevándorlás megakadást „remélték”, akkor táviratilag diszponáltak Londonból nagyobb földterületek eladására. Létre is jött egy 47.000 fontos nagyobb vétel. Egy arabnak volt Tel-Avivban egy nagy telke a Herzl streeten. 11.000 fontért eladta és Londonba költözött. Különben az arab terror legjobban az arabokat sújtja, mind „kefija”-ban jár, a nemzeti viseletben és sok arabot láttunk, akik egészen modern európai ruhában járnak sárga cipőkben és keféjával, ebben a fehér kendőben, amely átfogja a fejet és hátul lecsúng a nyakra. Aki nem ebben jár, az életével játszik. Megölik a terroristák. Apropos terroristák. Laktam egy szállodában, ahol egy magános arab lakott. Kiderült, hogy vérdíjat tűztek ki fejére a terroristák, mert árulónak tartják. Az első megfelelő pillanatban elszökik innen.

VALLÁSI ÉLET?

— Gyönyörű a szombat Tel-Avivban. — Megkapó, amint az autóbuszok leállnak péntek délután és általában nyugalom honol szombat estig. Ez szívdobogatóan érdekes és zsidó érzéseim egész skáláját vibráltatta meg bennem — mondja Ullman István elnök. Ez a szabadság harsónája. Az, hogy vannak vallástalanok is, mint magánemberek? Elvégre ez ellen talán az idő tud tenni. Az bizonyos, hogy egy cigarettázó zsidó szájából gyakran kiütik a cigarettát, akik általános vallásosságot akarnak. Sok a templom, vannak jesivák is Tel-Avivban, sok a vallásos zsidó és aki ezt keresi, igazán bőven megtalálja.

JERUZSÁLEMI ÉLMÉNYEK.

— Jeruzsálem nem olyan lüktető, mint a zsidó Tel-Aviv. Itt jobban látszik, hogy

zsidó és arabok külön célokat követnek. Ott 100 százalék a zsidó, itten pedig a többség az. De az ó-városban együtt élnek az arabok és elég „vadak”. A haifai 60 arab halála — a híres bombamerénylet — nem rontott, sőt javított a helyzeten. Sokan lebeszéltek arról, hogy a Kotel Hamarovi-hoz menjek. Veszélyes. És nem tagadom, hogy a legvallásosabbak beszéltek le legjobban. Vannak sokan, akik ott élnek és két éve nem voltak ott. Nem hagytam magam lebeszélni. Az autóbuzsi, amelyen megközelítettük, egy angol rendőr kísért. Fél óráig imádkoztunk ott, amikor elindultunk a keskeny és valóban nem barátságos arab negyedben. Tisztes távolból két angol katona kísért bennünket. Lőréséből, hol egy arab gyerek arca kandikált ki ezek szoktak lövöldözni és nehéz clesipni őket — hol angol katonák. Általában mindenütt szigorúan őrködnek. Jellemző, hogy a vasutakon, amelyek elég lassan közlekednek, főleg arabok utaznak. És hogy a sok bombamerénylet megakadályozzák, a vonat előtt egy angolok által vezetett hájtány megy 100 lépésnyire. De ráülhetnek két-három uccáról felszedett arabot, mert ha robban, akkor nekik is pusztulni kell. Ezt láttam Tel-Avivban, ahol a város rapid fejlődése következtében a város kellős közepén halad át a vonat.

INTERMEZZO DUSCHINSKY FŐ-RABBIVAL.

— Meglátogattam a gaont, a kotel vezérét, aki jól fütött szobában fogadott.

— Ez nagy szó ott, mert hüvös van, köves a padló, nem parkettes és kályha kevés helyen van. Nála jó meleg volt. Láttam a megboldogult nagy gaonnak Chaim Jozsef Sonnenfeld zsel. szerény, egyszerű szobáját is, ahol most is éjjel-nappal tanulnak. Épen akkor voltam Duschinskynél, amikor jött a cseh tragédia híre. Első szava az volt: — Oh, mi lesz a kolél-al, hiszen onnan Csehszlovákiából jött a legtöbb pénz. — Megnyugtattam. Aki majd örködik a szerencsétlen, mindenüket veszített 300.000 főnyi csehszlovák zsidóság sorsa felett, az majd ezt is pótolja. (Egy kissé egoisztikus felfogás, hogy mi lesz a koléllal? De hiába minden „szent”-nek stb. A szerk. megállapítása.) Kétezer lakása van az ugynevezett „magyar” kolélnak, amelyben ingyen laknak, ami nagy szó. Hiszen a lakás roppant drága. Van is érte tülekedés.

A CIONISTA PÁRTOK?

— Amikor a londoni napokban úgy látszott, hogy az arab igények nagyrészt teljesedésbe mennek, akkor nagy volt a lehangoltság. De a revizionisták állandóan nagy plakátokkal lelkesítették a zsidó százezreket és szavaló kórusokkal tüntettek, meg tömegfelvonulással, hogy tiltakozzanak az angol terv ellen. Általában nagy elszántság uralkodik és mindig többen ismerik el azt, hogy csak a legélesebb ellenállás tudja megoldani a zsidók javára a palesztinai kérdést. Különben a Histadrut és revizionisták elég élesen állnak szemben egymással, már a hajón is majdnem hajbakaptak egymással, egy revizionista és egy más pártállású zsidó. Hiába követi a revizionista felvonulást páncélos riadóautó, azok rendben tüntetnek, aztán szétoszlanak.

— Illegális allija? Van. Számokat nem mondanak. De érezhetően van. És mert mindenki kaphat személyazonossági igazolványt, hamar eltűnnek a tömegben. Volt egy hajó elfogás is, az angolok lefoglalták a hajót, elárverezték, zsidók megvették és — a többről nem beszéltek.

#

— Élő, lüktető, bizakodó Palesztinát láttam. Boldog az, aki ott élhet és bár csak módunk volna minél több embert minél hamarabb kijuttatni. A szabadság leegője. Ez, ami a legboldogítóbb és ezt nem tudja senki elfelejteni, aki egyszer ottjárt... megyek is vissza, amint tehetem... (el)

„ELECTA” szövetek megérkeztek!

Nagy választék. Jó minőség. Olcsó árak

DEUTSCH POSTÓNAGYÁRUHÁZ, ORADEA

„ELECTA” szövetkülönlegességek egyedüli főárusítója Oradean

Órtalan ijedelem

Az elmúlt napokban olyan idgesség és furcsa pszichózis lett urrá az embereken, ami nem volt indokolt. Kétségtelen, hogy izgalmas napok voltak és a zsidó idegek, amelyek anszgy is sok mindent éltek meg az utóbbi évtizedekben, erősen leromlottak. Hiába kerestük a zsidó optimizmust, nagyon kevés helyen találtuk meg. Főleg a jómódu osztály körében lett urrá a nyugtalanság s bár hangoztatjuk, hogy megértjük a nyugtalanságot, ami egyébként már el is múlt, de azért a tanulságokat le kell venni minden irányban. Először is, a zsidó vezetőknek kellett volna megnyugtató kijelentéseket tenni és erősen kihangsúlyozni, hogy nem szabad fejet veszteni. Csak logikusan kellett volna gondolkodni. De amikor valakinek rémület ül ki arcán és hisztérikus aszszonyok siránkozása fokozza még a nyugtalanságot, akkor megszűnik a logika és helyet ad a pániknak.

Megint kiderült az, amit annyiszor hangoztattunk. A zsidó szolidaritás csak a fantázia birodalmába tartozik, mert láttuk, hogy a gazdag zsidók egyrésze nem törődött azzal, hogy mi van a szegényebb szomszédal; ment a maga útján és azt sem mondta, hogy istenveletek. Ellenben vissza fog mindenki térré és hangosan verni majd mellét, hogy: „ugye én jól láttam” és „megmondtam” csak azt nem fogja mondani, hogy mit mondott meg. Mert elnémult, Csak vacogott és dadogott és azt

hitte naivan és botorul, hogy a sors útjait kitudja parirozni. Nincsen még mód és idő arra, hogy részletezzük az ijedségnek valamennyi fázisát, de annyit mondhatunk, hogy a végtele emberi naivság olyan orgiát ült, amin csak csodálkozni lehet. Külvárosi szöbeszédék és primitív „vágyálmok” után szaladtak a különben meggondoltak és „józanok”. De jól van így, ahogy van és bizunk abban, hogy az egyiptomi szabadulás emlékének ünnepén a lelkek megújodása is bekövetkezik és nyugodt, hangulatos pészachunk lesz és legyen is minden zsidónak, aki közöttünk és messzi tőlünk — sokan boldogtalanul bár — de él és élni akar... A zsidó vitalitás nem tagadja meg magát és legyen erőnk a további kitartásra.

Érdekességek a ruténföldi és a csehországi zsidókról

A magyar impérium alá került ruténföldnek, vagy ahogy nevezték Podkarpatska Rusznak, a világ egyik legkülönösebb zsidósága van. Számuk pontosan: 77.000. Ezért az ottani lakosság összarányához viszonyítva, 15%-ot tesz ki. Ez a százalékarány még a galiciát is felülmulja... Még különösebb és egész Európában egészen egyedülálló, hogy a zsidó lakosság 27%-a földmivelő. Nem ujkéletű telepítés ez. Ruszinszkóban évszázados zsidó parasztnemzetségek vannak, akik azonos életmódot folytatnak a rutén paraszttal. Egész zsidó parasztfalvak vannak ezen a különös földön. A zsidóságnak nagyobb községekben és városokban élő része körülbelül 16% napszámos, vagy ipari munkás. A zsidóság nagy százalékarányban rossz körülmények között él, 80%-a nyomorog.

Ez a 77.000 zsidó olyan munkát végez, amelyet más vidékeken nem ismernek zsidó

foglalkozásképpen, mert hiszen ezen a területen szoros kapcsolatban él a zsidó azzal a sovány rutén földdel, amely neki oly gyengén ad kenyeret. De azért bizonyára ott is virulens lesz a zsidógyűlölet, pedig a hegyek között élő proletárnál is proletárabb zsidó nem kíván semmit, csakhogy tovább élhessen, apró kis egzisztenciájában, családjáért és a közösségért. Ott nincsen körüti zsidó, ottan nincsen bankokrácia és egyebek, ottan nincstelenség van és szelid reménytelenség. A főhatalmi változás ruténföldön nem lehet rossz ezeknek a szerény emberkének, amelyre visszaemlékezünk az Olbracht: „Atokvölgye” című érdekes regényéből, amely két évvel ezelőtt (milyen régen is volt az) amikor megjelent, annyira megkapta a lelkeket.

A prágai zsidóságról már sokat írtunk, most még csak néhány adatot közlünk. Ezerharminchárom évvel ezelőtt, pontosan 906-ban alapították a zsidók s egyike a legrégebb zsidó közösségnek a világon. S mint mindenki tudja, zsidósága és zsidónegyede legszebb, leghatalmasabb s legősibb egész Európában. Itt áll a világ egyik legősibb zsinagógája, a II században épült Altneuschul, amit 1142-ben restauráltak először. Itt áll a gettó-városház, héberbetűs órájával, melynek mutatói visszafelé forognak. Itt van a világ egyik legrégebb zsidó temetője, itt áll a gettó egyrésze ma is teljes épségben. Itt éltek a zsidó asztronomusok, alchimisták és csillagászok. Kepler, Ticho Brache barátai, Rudolf császár udvarában, itt működtek a nagy rabbik: Jochanan Eibenschütz, David Oppenheim és Rabbí Löw, aki itt támasztotta életre a gölemet, hogy megvédje a prágai zsidókat. 676.650 másvallású között 31.750 zsidó él Prágában, nagyrésztük kereskedő, orvos, szabadfoglalkozású. Van közöttük azonban jelentős számban munkás is. Államhivatalnok alig akad és a volt rendőrség is teljesen zsidómentes. Az utolsó évtizedekben

MEZEI BÉLA:

KATÓKA A SZÉDERASZTALNÁL

Heller bácsi, a hét megyében híres temesvári borkereskedő, aki a finom szerémségi borokkal egész Bécsig—Krakkóig kereskedett, türelmetlenül várta a széder este beköszöntését. Koradélután volt, az öreg ur még elment ebédután Reb Moseh Doved Oppenheim temesvári főrabbi házához, ahol a jámbor hívek a szent „Hálel” ima éneklése közben sürgöttek-forogtak a széderesti pászka elkészítése körül. Délután négy óra felé készen lettek a hívek a seműre pászka kísütésével és Heller bácsi türelmetlenül várta haza Moravicáról Dávid fiát és annak házanépét, hogy széderre együtt legyenek.

Valahogyan benne élt az öregben, hogy ez az utolsó széder este, amelyet még itt a földön rendezni fog... Sokat köhécselt mostanában, ez a kegyetlen időjárás, ami Purim óta végigsüvöltött a Bánságon, nagyon megköhögtette a nyolcvan felé járó öregurat... Nem izlett a pipa sem az öregnek, pedig szerb és bulgár csempészek finom muskotály dohányt csempészték Orsován keresztül a temesváriak számára és Heller bácsi öreg kora dacára kifinomodott élvezője volt a finom török és

bulgár dohánynak... A pipaszívás minden csínját-bínját megtudta adni az öreg és az ósdi — szőrem-Kaszenben (könyvszekrény) — a nagy föltsók előtt sorba heverték Heller bácsi öblös-szutykos tájképpipát.

Türelmetlenül várta Dávid fiát és annak családját, különösen pedig a Katalin leányzóit, akiről mostanában olyan sok keserűséggel beszélt az apja. Heller Dávidék Moravicán laktak, a nagy, kiterjedt elágazású borüzletnek ott volt egyik fióktelepe, amelyet Heller Dávid vezetett. Tavaly télen — úgy mesélte el Heller Dávid az öreg urnak — az asperni győzelem megünneplésére bált rendeztek, amelyre őket is meghívták. Heller Dávid lojalitásból kötelességének tudta, hogy a bálon családjával együtt megjelenjen. Temesvárról kijött az alispán, ott voltak a bánsági katonai parancsnokok és egy ilyen összefövetelről Heller Dávid, aki állandó borszállítója volt a napoleoni háborúkban résztvevő armádiának, semmi szín alatt sem maradhatott el.

Persze magukkal vitték a bála Katát is, aki éppen a bál előtti héten töltötte be a tizenhétedik esztendejét. A mamája — egy zombori Mandel leány — új ruhát csináltatott a modistinnal Katának, aki úgy nézett ki a halványkék csupa-csipke túll ruhában, mint maga Margaréta, akit Goethe Johann Wolfgang ur írt meg. Ez a Goethe a világ legnagyobb költője, akit tavalyelőtt vagy három évvel ezelőtt — az ember igazán nem is tudja olyan

pontosan ezekben a száguldó években eszébe tartani a dátumokat, mert minden hétre egy-egy történelmi esemény jut, — maga Napoleon császár hívatott Erfurtba, mikor ott tanácskozott hetekig a mi császárukkal, a jószágos Franzlial, meg a muszka cárral. Ott volt az a sánta gazember, az a Talleyrand is... tudta mindenki, hogy abból jó nem fog kijönni, ha Talleyrand is beledugja lapos orrát az ügyekbe... Ki is tört a háboru... Szegény fiatalok már hónapok óta harcolnak, hol őket verik, hol ők verik a franciákat, mostanában már úgy hírlik, hogy a császár is menekül Bécsből... Állítólag egy pár hétig Pozsonyban is benn voltak a franciák... Biztosat persze nem igen lehet tudni, mert Temesvár nagyon messze esik Bécsből és míg a hírek delizsáncon eljutnak ide a világ végére, sokszor 3—4 hét is beletelik.

Hát ilyen világot értünk el... — morfondírozott magában Heller bácsi — nagyon kellett Dovednak, annak a szárnak elmenni erre a bála... Persze Kata úgy nézett ki, mint egy angyal, rögtön úzen-huszan forogtak körülötte, a hegedűk édes Mozart menüeteket játszottak és a fiúk boldogan vittek a szép zsidóleányt táncba... Legjobban a Heinrich-fiu csapta a szelet Katának... Amilyen hevesek és meggondolatlanok ezek a mai fiatalok, mindjárt szerelmet is vallott Katának és az a pizze Katá... (ki tanítja meg ezeket a fruskákat arra, hogy mi a szerelem?) mindjárt készpénznek veszi a

egy egészen különzű németnyelvű prágai zsidó irodalom fejlődött ki, amely a zsidó és a világirodalomban kivívta a maga helyét. Elég ha Franz Werfel és Max Brod nevét említjük.

A zsidók teljesítik kötelességüket

Egyik glosszánkban arról írunk, hogy a civil lakosság körében — különösen egyes helyeken, — milyen reménytelenség és zavar lett urrá. Ezzel szemben meg kell állapítsuk és úgy véljük, hogy ezt illetékes helyeken is megértik és kihangsúlyozzák majd, hogy a hadköteles zsidóság mennyire százszázalékosan tett eleget kötelességének, amikor a koncentrációra szóló meghívást megkapták. Itt nem volt ijedelem, nem volt vita és nem volt időhuzás. Fiatalok és öregek mentek, némán, férfiasan, bátran és minden eshetőségre készen.

Amit mi mindég hangoztattunk, azt láthaták azok is, akik kétségbe szeretnék vonni a zsidók áldozatkészségét. Láthaták, hogy amiképpen eleget tett a falu népe a hívó szónak, ahogy a városi intellektuel felöltötte a formaruhát, úgy ment a zsidó közkatoná, meg tiszt is, hogy eleget tegyen kötelességének.

Ugy véljük, hogy mikor a kedélyek lecsillapodnak majd és elmúlnak a lázas napok békeségesen és ráérünk majd visszagondolni az elmúlt izgalmakra, akkor illetékes helyeken is megállapítják majd, hogy a zsidók nem maradtak el semmiben a többi lakosság kötelesség teljesítése mögött. A zsidók eleget tettek a hívó szónak. Méltósággal, bátran és nyugodtan. Ahogy hibáztatjuk egyes „civil”-ek ijedelmét, úgy kell objektíven megállapítani, hogy a zsidó katonák megtették kötelességüket. S ezt illetékes helyen is észrevették és méltányolni fogják. A zsidók teljesítik kötelességüket, ahogy kell is teljesítsék, amikor arra szükség van. Fizették az adókat, elmentek a hívó szóra a zászlók alá, egyszóval: kivesszük részüket a kötelességteljesítésből.

Egy „objektív” miniszterelnök

Dr. Tiso, az új szlovák állam miniszterelnöke a következőket mondotta egyik legutóbbi nyilatkozatában. Két és félmillió lakosa van Szlovákiának és ebből 50.000 zsidó. „Ezért” mindent el kell követnünk, hogy harcoljunk a zsidó befolyás ellen. Tehát sokan vagyunk. 2.500.000-hez viszonyítva 50 ezer. Sok! Nem csodáljuk Tiso dr logiká-

ját, mert egy 44.000.000 (negyvennégy millió) olasznak is sok 44.000 zsidó. Tehát egy egy ezrelék. Hát ha ez „sok”, akkor nem mondhatjuk Tiso dr miniszterelnöknek, hogy nem helyes, amit mond. Nem mondhatjuk, mert ma minden „relatív”. Ma már ott tartunk, hogy Tiso dr soknak tartja az ötven ezer zsidót, holott azok is dolgozó, konstruktív tagjai a szlovák közösségnek. S nincsen semmi okunk feltételezni, hogy ezentúl rosszabbak lennének. De ma már nem diszponál maga fölött dr Tiso sem. Valahonnan magasabb és messzibb helyről irják elő neki, hogy mit mondjon. Elvégre egy ilyen kicsiny állam nem járhat külön utakon. Különösen nem akkor, amikor még állami léte kezdetén áll. S nem akkor, amikor lelkiületétől a zsidóellenesség nem is áll olyan nagyon távol.

Tiso dr-nak sok, Mussolininek sok. Mindenkinek sokan vagyunk. De legalább engednének el bennünket. Legalább adnának egy országot, ahova mehetnénk. De egyik oldalról azt mondják — menni, másrésztől azt mondják, ahova akarunk. Esetleg a tengerbe. Mert oda még mehet az 50.000 szlovák zsidó is. A tengerbe, a semmibe, a megsemmisülésbe. Pedig jogunk volna az élethez. Jogunk van kérni, hogy engedjék meg életünk tovább folytatását, hiszen évszázadok óta lakunk ezeken a helyeken. De nincsen okunk arra, hogy valami új sírát rendezzünk. Tegnapelőtt Hitler, tegnap Mussolini, ma Tiso dr, holnap vajon ki még?

De jó is volna egy kis nyugalom már és egy boldogabb pészach...

Amiről nem sokat tudott a világ

Vannak események, léteznek körülmények, amelyekről csak évtizedek után tud meg valamit a világ. Ami ma történik a kulisszák mögött, azt majd lényegében hosszú idő múltán tudjuk majd meg. Így van azután, hogy csak most jelent meg Párisban egy könyv, amely rendkívül érdekes intimításokat mond el a cári udvarral kapcsolatban. Ami legérdekesebb, a könyvet egy zsidó írta, névszerint Simonovits Áron, aki orosz állami főhivatalnok volt és bejáratos volt a cári udvarhoz. Még érdekesebbé válik a könyv, ha megtudjuk, hogy Simonovits volt az egyetlen zsidó, akinek szabad bejárása volt a cári család magánlakosztá-

lyaiba is. Rasputint is szolgálta, mint titkár és a legközvetlenebb módon, minden etikett mellőzésével érintkezhetett a cári családdal. Simonovits volt az, aki a kommunista forradalom napjaiban nagyarányú akciót kezdeményezett, hogy megmentse a cári család életét.

Azt írja többek között Simonovits: — Én, aki egyszerű zsidó létemre részese lehettem a cári kegynek, minden követ megmozgattam a cári család megmentése s külföldre való szöktetése érdekében. A mentőakciót erőszakosság mellőzésével akartam lebonyolítani.

De a terv nem sikerült. Részletesen megírja könyvében, hogy főleg azon ügyezett, hogy Alexej trónörökösét és Tatjánát, aki a cári gyermekek között a legtehetségesebb volt, kell megmenteni és külföldre juttatni. A cári rokonságból Mária Pavlovna nagyhercegnő volt az, aki segítségükre volt és átadta családi ékszereinek nagyrészét a cél érdekében. 5000 karát aranyat gyűjtöttek össze és sikerült nekik a moszkvai zugbörzén két millió aranyrubelt beváltani. A pénzt 15.000—15.000 aranyrubelt tartalmazó zsákokba osztották be és indultak el Tobolskba, hogy keresztülvigyék tervüket. Már csaknem sikerült is a merész terv, amikor hirtelen áthághatatlan akadályokba ütköztek. A jövő történetírója majd megírja, hogy a bolsevisták „zsidók” voltak, akik megölték a cárt, akkor álljon ott majd a zsidók igazolásául, hogy Simonovits nevű zsidó akarta meg is menteni. Holott ha sikerült volna a cárt megmenteni, valószínűleg elfelejtette volna Simonovits segítségét és örömmel üdvöznélne a hitleri módszereket. Mi zsidók sohasem tudunk úgy viselkedni, hogy ezért elismerést kapjunk. De Simonovits könyve — mégis nagyon érdekes dokumentum.

Kényelmes Penstó!
Elsőrendű ort. kóser vendéglő és bodega!
Gelbstein-nál, București
Str. Azilul de Noapte 12. Telefon 51-2-39
Olcsó és pontos kiszolgálás!

LEGIDEÁLISABB HASHAJTÓ, VÉRTISZTÍTÓ,
csehajtó a dr Földes-féle „Solvo” pirula. Székrekedés, bélelrenyeség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20.— Lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

deli szép szál Heinrich fiúnak a szerelmét és ő is lángra gyul a fiu iránt. Az, hogy a fiu nem zsidó, az nem is jelent semmit ennek a haszontalan kis baktisnak — hiába a mamája zombori Mandel leány... — megmondtam ezelőtt 20 évvel annak a könnyelmű Duvednak, de nem hallgatott reám... na de hagyjuk a multat — elég az hozzá, hogy kifárnak a Volksgartenbe a padokra csókolózni, meg Albumot írni, meg Schillert szavalni... Ki bír az ilyen fiatalokkal?

Távolról portelhető látszik... A délutáni deliszánc érkezik Versec felől. Heller bácsi ellenzőt csinál a kezéből és úgy tartja szeméi elé... A lovak patkóinak csattogása felveri az ut porát és nemsokára trombitajelzés mellett megáll a postakocsi Heller bácsi háza előtt.

Megjötték a vendégek. Heller Dávid kiugrik a postakocsiból, utána kilibben Katalin, majd kísérik a kissé elhízott Hellernét, aki a dugaszdag zombori Mandel Salamonnak a leánya. A vendégek kezét csókolnak az öreg urnak és Heller bácsi nekilát a széder este előkészületeinek.

Estefelé, mikor az asszonyok már meggyújtották az ünnepi gyertyákat, a férfiak templomba mennek. Ma este sokáig tart az imádkozás, mert Reb Mose David Oppenheim bevezette az itteni hitközségnél, hogy az esti ima után „Hálél” imát is mondjanak és ezt maga a főrabbi imádkozza elő és így kissé tovább tart a szokottnál.

Sötét este van, mire az öreg Heller bácsi és fia hazatérnek a templomból. Nekilátnak a szédernek. Kifisszák az első pohár bort. Katóka vidáman csetint a nyelvével, izlik neki a bor. Az öreghez fordul:

— Hol vették nagyapó ezt a finom bort?

Az öreg Heller szeméi vak imádatlással csüggnek a szép leányon, láthatólag élvezi annak a hajlékony természetét, bájos vonásait, úde arciznét... Kötődik az unokájával:...

— Ha majd „Chúpe” alá visznek, ebből a borból fogsz inni a vőlegényeddel... Valódi szerénységi tizenkét és fél maligámos ráciurmös... A te tiszteletedre szerettem be még két héttel ezelőtt... Igazi tizenkét és fél maligámos szerénységi aszu... — Olyan bor ez nagyapa, — válaszolja a fiatal leány — amelynek minden cseppje vérré válik az emberben... Az embert szinte előnti a vérhulám, mikor ezt a bort issza.

Az öregnek jólesik, hogy dicsérik a borát. Rámosolyog a leányra: — Na Katinka? Szerezzon neked nagyapó egy tisztességes, jóaraló zsidó fut még most a tavaszszal, akivel Isten segítségével chúpe alá menj és akkor újra — megígérem neked — ihatsz ebből a tizenkét és fél maligámos szerénységi aszúból?... Na mit szólsz hozzá... Már tudok is Neked vakit — teszi hozzá öregesen huncutkodva...

Heller Kata arca duzzogóra válik, láthatóan

kellemetlenül érinti a tárgy... Tanácstalanul néz az apjára. Az apja vonásai hidegek, szinte ellenségesek. Az anyja pedig egyhanguan mormolja a Haggada szavait:

... Bchol dor vodor omdim olenu l'chalauszenu... Minden időben és nemzedékben támadtak és támadnak ellenünk, hogy megsemmisítsenek bennünket... v'hakados' Borchu macilenu mijadam... de az Örökkévaló, dicséretessék az Ő neve, megment kezeik közül... —

Az öreg ur most már nem engedi ki kezei közül Katót. Hiszen tulajdonképpen ezért jöttek át Moravicáról Heller Dávidék a széderre, hogy az öreg nagyapa, akinek napjai immár meg vannak számolva, a magasztos ünnepi keretben térítse el haszontalan kis unokáját a moravicai Heinrich fiu iránti szerelméből... —

Kata előtt pedig ott van a Haggada ősrégi szövege. Mindent ért, ami abban áll:

„Már az arameusz Lában gonosz terveket szőtt Jákob ősatya ellen, Fáraó pedig kiakarta irteni az ártatlan zsidó kisdedeket... de Addonáj mindig védelmére kelt ennek az üldözött népnek...”

Heller bácsi ismét rászól a leányra:

— Nem felelsz nagyapának kislányom? Nem akarsz válaszolni a te öreg, holnap-holnapután a halálba távozó szegény zsidó nagyapádnak. Ide figyelj kislányom. Az én nagyapámnak, Reb Slomoh Heilernek a nagyapja egy híres pap volt. Ugy hívták,

A „british izraeliták” fantazmagóriája

VI. György angol uralkodó Dávid zsidó király századik leszármazottja

Az angolok az elveszett tíz törzs leszármazottai? — „Adatok”, amelyek azt próbálják bizonyítani, hogy az angol nép zsidó eredetű. — Akik még ma is zsidók szeretnének lenni...

Tudósaink tanítása szerint öreg földgömbünk egy bizonyos, képzelt tengely körül forog. Feltéve, ha ez a tengely valóban létezik, úgy az kétségtelenül csakis a zsidóság lehet. Ekörül a zsidó-tengely (s nem a Berlin—Róma tengely) körül forog ma az egész világ, a bolygók, holdak és az összes naprendszerek. Zsidó, zsidó, mindenhol csak zsidó! Főleg napjainkban látszik ez az elmélet bebizonyítottának. A világpolitika, a világgazdaság és a világ-irodalom központjában egyaránt az immár két ezredek házáját vesztett zsidó áll. Valóban alig akad még a világnak olyan problémája, mint amilyen a zsidó-kérdés, amely most annyira intenzíven foglalkoztatja a világ nemzetét.

Az „irodalom”, mely velünk foglalkozik, — főleg napjainkban — javarészt tele van gyalázkodással, ócsárlással. Lehuznak bennünket a sárga földig. Furcsa és szinte már nevetségesnek tűnik, hogy ilyenkor akadnak még emberek, sőt egy egész nagy nemzet, amely mindenáron arra törekszik, hogy bebizonyítsa zsidó mivoltát. Pedig ez így van. Ennél fogva érdekesnek, sőt szenzációsnak tartjuk azt a mozgalmat, mely azt a célt tűzte maga elé, hogy meggyőzze az angolok millióit, hogy ők, csakis ők, az igazi zsidók...

A TIZ ELVESZETT TÖRZS TÖRTÉNETE

Amosz próféta nyolcszáz évvel a rendes időszámítás előtt megjósolta Izrael sötét jövőjét, melyet el fognak hurcolni messzire hazájától, Damaszkuszra tülra... Ez a jóslat valóban beteljesedett. Szamáriát, az északi királyságot megdöntötték a barbár asszír hordák és lakosságát — a tíz törzset — száműzték. Egyébként egy obeliszkről is bizonyítja ezt, amelyen a következő sorok olvashatók: „Szargon, Asszír király Szamária ellen vonult és 27.250 családot ejtett foglyul...” A

történések hiába kutattak ezután a tíz törzs után, teljesen nyomuk veszett. Soha többé nem tértek vissza Palesztinába.

Judea Szamária eleste után még mintegy másfél évszázadig tartotta magát, azután őt is utólte a rabszolgaság sorsa. Babilóniába hajtották őket Nebukadnecár kegyetlen zsoldosai. De hetven évvel később a judeaiak ismét visszatérhettek hazájukba. Rövid lélegzetű önállóság után, a rendes időszámítás második évszázadának elején a római légiók teljesen lerombolták Palesztinát és ezzel kezdetét vette az igazi, a legnagyobb gálat, szétszóródottság az egész világon.

A BRITISH-IZRAELITÁK

A british-izraeliták az utóbbi időben folyton erősödő tevékenységet fejtenek ki. Napról napra hagyják el a sajtó könyvek és füzetek, amelyek mind egy cél érdekében állnak; minél több tagot szerezni a British-Izraeliták Federációjának minél nagyobb területeken terjeszteni a hitet, azt a szent hitet, mely áthat minden tagot, aki ehhez a mozgalomhoz tartozik. És ez a hit az: hogy tulajdonképpen az angolok az igazi zsidók!

E mozgalom már eddig is többmillió tagot számlál. Téves volna azonban azt hinni, hogy ezek csupa hiszékeny, naiv tömegek. Ellenkezőleg! A társadalom minden rétege képviselve van benne, kezdve a munkásosztálytól, intellektuális rétegen, papokon, tudósokon, katonai méltóságokon, diplomataikon keresztül, fel egészen a nemességig és azontul egészen a királyi családig. Viktória királynő és VII-ik Eduard király, valamint Balfour is tagjai voltak ennek a federációnak.

A TIZ TÖRZS UNOKAI

Az angolok az „igazi” leszármazottai ennek az elveszett tíz törzsnek! Ez a teória nem

uj, több, mint száz éves és egyre terjed és egyre népszerűbb lesz az angolok közt.

A zsidó legenda szerint létezik egy Szám-bátjon nevű folyam, amelyen túl, bőségben és boldogságban terül el a tíz törzs birodalma. Ennek a legendának nyomán már többen kíséreltek meg kutatásokat, de mindezekig hasztalanul. És minthogy a világnak még nincs elég zsidója, de főleg azért, mert ezeket az elveszett izraelitákat tartják a valódi kiválasztott népek, illik valakinek elvállalni a kiválasztottság e büszke szerepét. Megalakult a „British-Izraelit Federation” és büszke mellveregetéssel kiáltja világga, hogy zsidók vagyunk, illetve izraeliták! Mert a zsidóságot nem vállalhatják, hiszen ezek még léteznek a judeaiak leszármazottaként és ez a szerep nem is olyan nagy büszkeség. Habár az angoloknak ez a gesztusa nem nagyon mondható reálisnak, mert mire is kell előkotorászni a feledésből újabb zsidókat, amikor a régiek sorsa is elég boldogtalan.

De nézzük csak, mire is támaszkodnak tulajdonképpen a british-izraeliták elméletének alapjai.

A BIBLIA NÉPE

Az argumentumok, amelyeket a british-izraeliták elméletüknek igazolására felsorakoztatnak, három kategóriába oszthatók: 1. észszerűek. 2. nem-zsidó forrásokból származók és végül 3. zsidó könyvekből merített adatok. Már most leszögezhetjük, hogy éppen azok a bizonyítékok, amelyek az észhez akarnak szólni, a leggyengébbek. Tudniillik abból indul ki, hogy nincs a világnak az a népe, mely oly nagy rajongója lenne a bibliának, mint az angol, mely még a zsidón is tultesz ezen a téren. Nincs az a nap, hogy az angol elő ne venné a bibliáját, nem tesz meg utazást nélküle, inkább az esernyőjét hagyja otthon, de bibliáját soha, nem ir levelet, amelyben legalább egy-két szakaszt ne idézne a Tórából, a miniszteri beszédek is mind tele vannak szöve bibliai szövegekkel. Ez valóban ragyogó érv, de nem meggyőző, mert hiszen Amerikában is van annyira körülrajongott a biblia, mint Angliában, de a bibliaszeretet még nem elég ahhoz, hogy valaki zsidó lehessen és még hozzá igazi izraelita, a tíz törzs leszármazottja...

„ALLAH NEBI” ÉS A PIRAMIS

Amennyire sántikál az ész-ok, annyival érdekesebb és szenzációsabb a másik két argumentum. Mint mondtuk, az adatok egy része nem-zsidó forrásból származik. Lelőzünk néhányat az újabban megjelent british-izraeliták által kiadott füzetek nyomán.

Ezer évvel ezelőtt élt egy arab filozófus.

hogy Rebbi Jomtov Lippman Heller. Sokáig volt Frágában pap, később Bécsbe került, onnan Ferdinánd császár idején menekülnie kellett. Látod itt van egy öreg könyv. Ez a mi Tóránk szóbeli magyarázatának a gyűjteménye. Ugy hívják, hogy Misnah. Ezt ezelőtt 1400 évvel egy zsidó fejedelem, Itabi Jehuda Hánászí foglalta írásba. — Ez a könyv képezi a kiinduló pontját a zsidó tudás és szellemi élet lexikonjának, a Talmudnak. Ehhez a Misnához az én nagyapámnak Reb Siomohnak a nagyapja, vagyis Kata leánykám, a Te egyik ősöd, irt egy hatalmas munkát. Ugy hívják, hogy Toszafoth-Jomtov. És te most ennek az ősnak, ennek a halhatatlannak az emléket akarod meggyalázní azzal, hogy egy keresztény embernek akarsz a felelőse lenni? Nem tudod Te azt, hogy az ilyen házasságból származnak a zsidóság legnagyobb ellenségei? Nem tudod azt, hogy minden rossz, minden baj és szerencsétlenség, ami a zsidóságot éri, olyan férfiak műve, akik ilyen vegyes házasságoknak a leszármazottai?... Légy okos és szeress bennünket kicsi Kató és szakíts a Heinrich fiúval... Te örököké csak zsidó maradsz, ha Isten ments el is hagysz bennünket, akkor is zsidó leszel... Mert Te még láttad a nagyapád istenfélő házában a szédert, mert benned, de még a te dédunokáidban is a szédert, ez a tizenkét és fél maligános ünnepi bor tizenkét és fél százalékos zsidóságot fog jelenteni még százhusz év múlva is... De az már csak

korcs-zsidóság lesz, amely zsidó származásának szegényében annál nagyobb dühvel és elszánással fog a zsidóság ellen fordulni... Térj vissza közbünk kis Katóm, drága kis unokám...

A leány szemében könny csillogott... Ahogy elnézte a szép, tisztas szakállu agastyánt, megrendült benne a lélek... Félve, zavartan emelte fel könnyben uszó szemét...

— Szeretem őt nagyapa... nagyon szeretem...

Az öregnek nehezére esett a sok beszéd. Közlebb vonta magához a szeretett leányt és szinte sugva mondta neki:

— Az élet, drága gyermekem, nem olyan könnyű, nem olyan sima, mint azt egy tizenéves leány maga elé képzei. A zsidóság áldozatot is jelent. Neked is, drágám áldozatot kell hozni a zsidóságodért. Mondj le a Heinrich fiúról... hogy öreg nagyapád nyugodtan halhasson meg és tiszta lelkiismerettel jelenhessen meg az Ur ítélőszéke előtt.

A leány elfogódottan válaszolt:

— Drága nagyapó, nincs földi hatalom, hogy engem Tőle elszakíthassanak. El vagyunk szánva a halálra mindketten, ha nem lehetünk az egymásé. Nyugodj bele édes nagyapa. És ha lesznek gyermekeink, azokat arra fogjuk tanítani, hogy tiszteljék a zsidóságot, hogy szeressék a mi üldözött fajunkat, hogy becsüljék a mi népünk nagy tanítóit, azokat,

akik két évezred óta erkölcsre, erényre és igazságra tanítanak bennünket.

— A mi őseinket, a Toszafoth Jomtovokat... Tévedsz drága nagyapa... Az én leszármazottaim még százhusz év múlva is a Toszafoth Jomtov leszármazottai lesznek... És nem fognak a zsidóság ellen semmit sem tenni... És ha valamikor valamelyik dédunokám a zsidóság ellen tenne valamit, ha gonosz és kegyetlen lenne a Toszafoth Jomtov népéhez, én Heller Kata a sírból is kinyujtom utána csontváz kezemet és lerántom azt, aki megtagadja a véré, azt a vért, amely a ma esti széder borból, ebből a tizenkét és fél maligámos szerémségi aszúból szűrődött a testembe...

Az öreg Heller lemondóan, bánatosan intett kezeivel...

— Rossz kislány vagy Katóm... nagy fájdalom csinál az te öreg nagyapádnak...

Heller Kata pedig fájón, de a szerelem mindenható erejétől legyőzve diadalmasan sugta vissza az öreg Hellenek:

— Isten azért adott belénk érzést, hogy szeressünk...

Az öreg csak csüggedten, majdnem hangtalanul felelt:

— Hazudsz gyermekem, szép színeseket, melegeket hazudsz... de majd meglátod, hogy az idő nekem fog igazat adni... — Ez történt 1809-ben egy széder-estén Temesváron...

Ibn Raszrinak hívták. A maga idejében a világ legnagyobb asztrológusa volt. Több ízben kijelentette, hogy csak fel kell tekintenie az égboltra és beelét a messze jövőbe. Ez a tehetséges bölcsész kiadott egy munkát is, melyben különböző jóslatait örököltette meg. Többek között megírja, hogy sok évszázad múlva, egy zsidó-eredetű férfi meg fogja hódítani Jeruzsálemet. Gyalogszerrel fog bevonulni a fővárosba ez a hadvezér, akinek neve Isten prófétája lesz. Arab nyelven Isten Prófétája úgy hangzik, hogy Allah Nebi.

Az angol tábornok neve, aki husz évvel ezelőtt a világháborúban Jeruzsálemet meghódította, Allenby volt. A két név hangzása megtevesztésig hasonlatos. A jóslat tehát bevált. Allenby tábornok valóban gyalogszerrel vonult be Jeruzsálembe. A jóslatban minden egyezik, csak éppen a népiség nem, mert Allenby tábornok mamája angol és nem zsidó, már pedig a prófécia szerint Jeruzsálemet zsidó férfi fogja meghódítani. Mi következik ebből? Nem más, minthogy az angolok nem angolok, hanem — Istenem, mondjuk ki nyiltan — zsidók... és még hozzá a javából, a kiválasztott fajtából, az izraelitákból. Az elveszett tíz törzs unokáit tehát az angolok. Talán meri valaki azt állítani, hogy ez nem elég logikus?...

Tul azonban az arab próféták jóslatain, a british-izraeliták zsidóságuk görcsös bizonyításában, azaz elméletük igazolására maguk mellé szegődtek a piramisokat is. Az egykori Egyiptomban monumentális palotákat építettek, ahova földi éltük után az egyiptomi uralkodókat, az általunk és őseink által is igen jól ismert faraókat temették. Ezek a sír-paloták, a piramisok még ma is az építészet műremekei. A legcsodálatosabb piramisok egyike a gizeh-i, amely még most is fennáll. Vannak tudósok, akik úgy vélik, hogy ebben a titokzatos épületben vannak megörökítve, elrejtve az óvilág titkai. Maga az épület beszéli el ezeket képeivel, hieroglifáival. E képek jelentőségét még nem fedték fel, a hieroglif írásokról a tudósok még nem rántották le teljesen a titokzatos leplet, tehát még nem lehet tudni, vajjon milyen titkokat rejtenek magukban, de a british-izraelita próféták máris fennen hangoztatják, hogy e piramis számos rajza és felirata megcáfolatlan bizonyítékokat szolgáltatnak arra, hogy az angolok igen közeli rokoni viszonyban állanak az elveszett tíz törzssel. Hogy ez valóban igaz volna, azt nehezen lehetne megállapítani, mert hiszen mind a mai napig a sötét titkzatosság leple borítja ezeket a képeket és feliratokat és éppen olyan hasztalan volna ezek és jelentősége felől vitatkozni, mint amilyen meddő dolognak tűnnek a tejut csillagainak száma felett diskutálni.

„VILAGOS” ÉS „MEGGYÖZŐ” ÉRVEK

De térjünk át a zsidó forrásból merített érvekre. A british-izraeliták a próféták könyvében egészen nyílt és világos jelzéseket vélnek felfedezni arra nézve, hogy az angolok az igazi leszármazottai a Bné-Mosének, azaz az elvesztett tíz törzseknek. A próféták tudniillik megjósolták, hogy a zsidó nép hatalmas lesz, nagy befolyást fog gyakorolni a világra, uralni fogja az összes nemzeteket és országokat. Minthogy azonban a zsidóság se nem hatalmas, se pedig nem uralja a világot, hanem ellenkezőleg, őt uralják, őt nyomják el. Ezzel szemben a jóslat hajszálnyira pontosan ráillik az angolokra. Világos tehát, hogy a próféták csak rájuk gondolhattak jóslataikban, rájuk, mint Izrael valódi, hamisítatlan fiaira.

A zsoltáros azt mondja: Vöszámti dajjam jadi uvinöhárot jömini, aminek a jelentősége

az, hogy kiválasztott népemet teszem meg a vizek uralkodójául. Már pedig a zsidók nem uralják a vizeket és csak egy-egy mikve felett rendelkeznek, addig, míg az angoloknak egyetlen mikvejük sincs, de ezzel szemben a szó minden értelmében urai a vizeknek. Ugyancsak megjósolták a próféták, hogy a zsidóság katonai és kereskedelmi hatalom lesz. Már pedig a legszélsőségsébb antiszemita sem vádolhat meg bennünket katonai hatalommal, ami pedig a kereskedelmi hatalmasságot jelenti, hát bizony ekörül is bajok vannak, mert egyre jobban és jobban kiszorulunk a kereskedelemről.

Legyen hát ezek után még bátorságunk azt állítani, hogy mi vagyunk az igazi zsidók, a kiválasztott nép, Szináj népe? Óh, nem! Nem cáfoljuk meg a prófétákat! Ám, ha nem mi voltunk a zsidók, akkor — ki? Hát ki ma az erő, a hatalom, kereskedelmi és katonai hatalom egyaránt? A vizek urak, Anglia, azaz a british-izraeliták...

DAVID HAMELECH ÉS KING GEORGE

Egy kérdés izgatta erősen a british-izraelita tudósok fejét, miután már százszázalékosan meggyőződtek zsidó mivoltuk felől, hogy tulajdonképpen miért említi az Irás mindenhol Izraelt és nem angolt? Igaz, hogy ez sem jelentett egy percig sem kétséget, vagy negatívumot meggyőződésükben, mert ők azzal érveltek, hogy alapján véve, ők mégis csak izraeliták és csak utólag vették fel az angol nevet. Ezt az okolást maga Jozsajás próféta is alátámasztja, amikor azt mondja: „Ulóavadav jikra sém ácher, vagyis magyarul: és szolgálj más névvel fogja hívni. Amiből logikusan következtetnek a british-izraeliták arra, hogy az Isten Izraelt, kiválasztott népét, idők elteltével az angol elnevezéssel fogja megajándékozni.

De tántoríthatatlan meggyőződésükben még tovább mennek a british-izraeliták. Azt állítják, hogy a brit szó, mely az eredeti nevük, azonos a héber brit kifejezéssel, amely frigyel jelent, oda konkludál, hogy eredeti nyelvük a héber volt.

De még itt sem állnak meg a british-izraelita tudósok zsidóvá válni akarásukban. Odáig merészkednek, hogy azt állítják, hogy a tíz törzssel együtt száműzött Dan törzsek sikerült Európába menekülnie, ahol megalapították Danemarkot, ami annyit jelent: Dán törzsnek az országa (Zsi-Dánia), majd később innen beszivárogtak a brit szigetekre. Állítólag itt találtak volna menedéket Jeremiás próféta is, valamint Cidkijáhu, Juda királyának leányai is. Erre vonatkozólag érdekes a British-Izraelit Truth 1932-es 14-es számú kiadványa, amely a legendás híró I. Heremon, ir király feleségét Cidkijáhu, Juda királyának leányával azonosítja. Anglia jelenlegi uralkodója, VI-ik György király is úgy szerepel e kimutatás szerint, mint Dávid király századik leszármazottja. E kiadvány szerint a koronázási kő, vagy más néven a „sors köve”, amit a westminsteri apátságban őriznek, azonos Jákob kövével.

KIK VAGYUNK AKKOR MI?

Amint látjuk, nemcsak az angol nép, de az uralkodóház is igazi izraelitának tartja magát és ha még ezt elfogadható érvekkel is alátámasztotta, akkor önmagától ötlődik fel a kérdés: akkor mik vagyunk mi, zsidók? Ekörül a british-izraeliták véleménye megoszlik. Egyesek társul fogadnak bennünket is a zsidósághoz. Azt mondják, hogy az angolok Izrael tíz törzsének a leszármazottai, míg mi Juda királyságának a maradványai vagyunk, de mincenesetre elismerik, hogy Ábrahám, Izsák és Jákob gyermekei vagyunk velük együtt...

Vannak azonban olyanok, akik elvitatják zsidóságunkat. Ezek azt állítják, hogy egyedül az angolok a zsidók és mi csak bitoroljuk az Izrael nevet és ártatlanul szenvedjük az ütlegeteket és szenvedéseket zsidóságunk miatt.

Furcsa dolog mindenesetre, hogy az angolok nem interveniálnak az antiszemita uralmaknál az álzsidóság érdekében és nem világosítják fel őket, hogy tulajdonképpen nem a zsidó nevet bitorló népet kell üldözni, hanem az angolokat, azaz az igazi, valódi zsidókat... És azon is felette csodálkozunk, hogy tulajdonképpen miért is kellett az angoloknak a Balfour-deklarációt kiadni, amikor a british-izraeliták világos érvelései megcáfolatlan igazságként szögezi le, hogy az angolok a zsidók. Hát ezek szerint nem az angolokat illeti-e meg Palesztina még a történelmi jog alapján is?... Mindenesetre jobb volna, ha ezen a címen maguknak tartanák, minthogy az araboknak adják. Ugy látszik, hogy a brit kormány tagjai nem tartják magukat valamennyien: british-izraelitáknak...

(e. e.)

Hogyan képzik át az emigránsokat Svájcban

Bazelben van a németországi zsidók „átképző” tábora. Megható, hogy a svájci hatóságok és a bázeli zsidók milyen körültekintéssel és jószággal gondoskodnak a hazátlanná vált zsidókról. Az emigránsok legnagyobb része a város által rendelkezésre bocsájtott volt kaszinóhelységben nyert elhelyezést, ezeket úgy nevezik: „internisták”. Ennek a tábornak elnevezett helységben mintegy háromszáz többnyire fiatal férfi nyert elhelyezést. A tábor parancsnoka egy Lang nevű keresztény vallású svájci mérnök, aki, miközben az összeköttetést fenntartja a hatóságok és az emigránsok között, egyszersmind a táboron belül katonai fegyveléssel és rendről gondoskodik. A táborban két nagy terem van és azok mind-egyikében 90 ágy szolgál a bennlakók elhelyezésére, ezenkívül vannak még kisebb helyiségek is, amelyekben ugyancsak vaságyak nyertek elhelyezést. Szomszédos ezekkel a helyiségekkel egy nagy étterem, melyben két részletben (erste Schicht, zweite Schicht) szolgáltatják ki az étkezéseket. Az étkezés szigorúan rituális. Gondoskodtak arról is, hogy családoknál helyezzenek el házaspárokat és gyermekeket és ezek az externisták is a táborban étkeznek. A gyermekek a bázeli községi iskolában járnak és ott nyerik továbbképzésüket.

Egyes emigránsok már több mint fél éve várják sorsuk jobbrafordulását. Minden férfi és nő mesterséget tanul, „átképződik”. Van tanfolyam asztalosok, lakatosok, cipészek, szabók és más iparosok részére és nem egy orvos, ügyvéd, vagy mérnök van ott, akik ilyképpen készülnek az ipari pályákra.

A házi szolgálatot maguk az emigránsok látják el, így a takarítást, konyhaszolgálatot, irodát, postát, statisztika teendőket. Kéthetenként van ruha és cipővizsgálat és a szükséges javítási munkák iránt intézkedés történik. Hetenként egy levelet és két lapot írhatnak az ottlakók és ennek költségeit a tábor viseli. A bázeli Szertegylet elnökének felesége, egy született angol hölgy, hetenként több órán át, angol nyelvtanfolyamot tart, kezdők és haladók részére. Egy Dr. Krapponé nevű keresztény vallású hölgy, „ehrenamtlich” gondoskodik az emigránsok fehéreneműjének mosásáról és vasalásáról. Felemelő érzés, hogy sok nem-zsidó is, mennyire szíven viseli a szerencsétlen emigránsok sorsát és a bázeli zsidók is úgy viselkednek, ahogy a mai nehéz helyzetben zsidóknak viselkednie nem érdem, hanem kötelesség.

— MERT VEGYÜNK ARTA BUTOROKAT? Mert kiváló minőségűek és mégis olcsók. „Arta” Oradea, str. Cosbuc, Palace-szálloda mellett.

Óh... Az első fehér hajszálát

és a következőket gyorsan eltünteti, ha a következő HÁROM kiváló készítmény EGYIKET használja: „FLOROL” 14—20 nap alatt a FEHÉR hajnak visszaadja eredeti színét — anélkül, hogy foltot hagyna, vagy piszkítana. Doboza 95 lej, 2 doboz 180 lej. „EMO” tiszta víz, 4—5 nap alatt adja vissza a színt, üvegje 160 lej, 2 doboz 300 lej. „PARISSETTE” 10 PERC ALATT adja vissza a fehér haj színet, doboza 95 lej, 2 doboz 190 lej. **Válasszon e vet ezen három kiváló készítményből!** Kapható: **Gyógyszerárakban, drogériákban, illatszertárakban.** Raktár: „PAC” Bucureștii, Strada Doamnei No. 7 (Galanritte Blanduziei, elj).

inscris în registrul publicațiilor periodice prin ordonanța No. 9/1938. Dos. No. 805/1938. Tribunalul Bihor, Secția III-a.

Naptár 5699

Péntek: Niszan 11, március 31.

Szombat: Niszan 12, április 1. שבת הגדול

Heti szidra: צו

Heti haftora: כא'ה צבאות

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 6.26

gyertyagyújtás 6.48

Istentisztelet kezdete 7.00

Szombat befejezése 7.54

Vasárnap Niszan 13, április 2-án este:

בדיקת חמץ

Hétfő: Niszan 14, április 3, ערב פסח

Chamec élvezése 9 óra 45-ig szabad.

Kedd: Niszan 15, április 4, י' דפסח

Peszach első napja.

Szerda: Niszan 16, április 5, ב' דפסח

Peszach második napja.

Szombat: Niszan 19, ápr. 8. שבת חוה"מ

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 6.36

gyertyagyújtás 6.58

Istentisztelet kezdete 7.10

Szombat befejezése 8.04

Hétfő: Niszan 21, ápr. 10. שביעי של פסח

Kedd: Niszan 22, ápr. 11. אחרון של פסח

Mazkir: מזכיר נשמות

Pészach leoszid...

A zsidó népnek Egyiptomból való kivonulása a legnagyobb forradalom volt, amit a világ valaha is látott. A szellemnek is forradalma volt ez. S azóta a Pészach — az egyenlőség ünnepe, amely a testvériség fogalmát is magába foglalja. De nem erőszakos kiegyenlítés ez, amely a természet és tehetség minden határvonalát eltünteti, hanem inkább valami magasabbrendű spirituális érték, amelyet az emberiség nagyrésze még ma sem ért meg. A máco — az egyenlőség kenyere és a legszegényebnek is nem esupán joga van ilyenkor a négy pohár borra, hanem kötelessége is. Nem íhat sem többet, sem kevesebbet, mint a leggazdagabb. A széderasztal mindenki számára terített: kol dich'in jészé vőjehajl, aki éhezik, jöjjön egyék velünk. S ha ezt a parancsot egész éven át hűségesen követjük, csak akkor van jogunk halált adni, amiért még most semmi-ben sem szenvedünk hiányt.

A zsidó nép szabadságszeretétét igazolja ez az ünnep, hiszen történelmi létét is ettől a kivonulástól számítja, a rabszolgaságból való felszabadulás az igazi mérföldkő. Ezért nem is csodálkozunk, hogy a tizparancsolat után rögtön következik a szolgák felszabadítására vonatkozó rendelkezés a jogi rendszabályok élén. Fáraó rabszolgái voltunk Egyiptomban és az Örökkévaló segítségével szabadultunk. S ezen van a hangsúly. Isten szolgáivá lettek, ahelyett, hogy emberi elnyomás uralkodna fölöttük. És ez így van a mai napig. Nem bírjuk csak az égi szabadságot, mert kizárólag ebben van az igazi lelki szabadság. Ha nem követke-

zett volna be, akkor ez a szabadság még sokáig „az egyiptomi tisztátalanság ötven kapujában rekedtünk volna.”

A modern zsidó nem akarja megérteni a hagadabeli kérdést: mo hoavajdo házajsz? Mi szükség van a széderesti ceremóniákra és a többi ceremóniákra? Azt képzeli, hogy mindezt a „ballasztot” eldobhatja, mert annál szabadabb lehet a „felvilágosodottság”-nak csufolt „éter” magasságokban. Vannak, akiknek elég, ha „eloben” elismerik az égieket, de a vallásgyakorlatot terhesnek találják.

Akik ezt így gondolják, azok soha nem látták talán a zsidó gyermek örömtől sugárzó arcát, amellyel a vallási törvények poézisét várja, köztük elsősorban a széderest szépségét. A modern kritikus zsidó „csak nagyjából” akarja szolgálni az Örökkévalót, a mindennapi „terhes” szolgálatot eltávolítja magától. Ez „nem méltó” a modern emberhez. Viszont, akiket a nagy vihar újra a zsidóság felé sodort, azok boldogan keresnek a visszafelé vezető utat, amely mégis lelki egyensúlyt ígér. De az nem lehet spekuláció tárgya. Nem létezhet zsidó morál és erkölcs a törvény elismerésén túl mindaddig, amíg tette nem válik. Nem lehet léleknélküli vallást elismerni, amíg nem hatolunk annak mélységeibe és nem lehet „elvetek” felállítani ott, ahol minden pillanatot az isteni szolgálat ezernyi előírásaiba kell, hogy igenlünk.

Volt-e valaha hiány az emberiség szellemi történelmében nagy eszmékben és gondolatokban? S mégsem sikerült az eszme nagymestereinek egy egész világot és száz nemzedéken átható maradandót alkotni. Csak a zsidóság tette ezt, mert nem kényszer kötelez nálunk tettekre, de azért, aki az eszme szolgája lesz, alázattal kell viselje azt egy egész életen át.

A cselekvő vallás törvényfiszteletet és nagyfokú szerénységet követel. Visszavonult életmódot, amely nem provokál sem irigységet, sem rosszindulatot. Az emberiség legnagyobb része aggodalomban él. Mi ezt jobban megértjük, mint bárki más, mert mi is szeretjük a szabadságot, hiszen a pészachi ünnep négyszázéves rabszolgaságból való nagy szabadulásának ünnepi emléke. Atéljük a multat és biztosra vehetjük, hogy megérjük a jövőt is. Ezért ünnepeljük ma már a jövő széderjét is, ezért állítjuk Eljahu serlegét az asztalunkra.

Harmonia nélkül nincsen megváltás. S ebbe beletartozik az a prófétalátomás, amelyet így fejez ki: Ha kell, erős kézzel, s ha másképpen nem megy, akkor felgerjedd haraggal fogok uralkodni felettetek, mondja az Örökkévaló... Ez az értelme a zsidó nép szörnyű martiriumának. Ha a szédereste ennek emberi megértését előmozdítja, akkor hinnünk kell, hogy a messiási kor mielőbb elkövetkezik...

Dr Feldman Sámuel, főrabbi.

— Kedves olvasóinknak kellemes ünnepeket kívánunk. Népünk szerkesztősége és kiadóhivatala.

— Lapunk legközelebbi száma a közbeeső ünnepek miatt április hó 14-én jelenik meg.

— BUKARESTI GYAR viz, gáz és gőz armatura gyártásban nagy gyakorlatat rendelkező üzemet keres. Referenciák és cím a kiadóhivatalba „ARMATURA” jelige alatt kérétek.

Mit mond a tudomány a hajnövesztő szerekről?

Sok hajnövesztő szert hirdetnek, ilyenek azonban a tudomány megállapítása szerint nincsenek.

Nem akkor kell gondolni a haj megmentésére, mikor az már kihullott, hanem mielőtt a tragédia megtörtént volna, meg kell tenni a megfelelő óvintézkedéseket.

„PETROL EGGER”

A hajszesz használata teljesen biztosít a hajhullás ellen, mert olyan hatóanyagokat tartalmaz, amely táplálja a fejbőrt és megakadályozza a fejkorpa képződését.

— KÉT ZSIDÓT NEVEZTEK KI A KASSAI TÖRVÉNYHATÓSÁGI BIZOTTSÁGBA. (Budapest.) Dr Halmi Béla kassai ügyvédet, a Felvidéki Magyar Párt tagját, továbbá dr Wirkman Armin ügyvédet, a kassai hitközség alelnökét a törvényhatósági bizottság tagjává nevezték ki. A kinevezést Kassa főispánja írta alá a belügyminisztérium rendelkezése alapján. Többek között a kinevezési okmányban a következő áll: „Ez a kinevezés annak az érdemes közéleti munkának elismerése, amelyet a polgárság bizalmából Kassa képviselőtestületében Uraságod eddig betöltött, s annak a reménynek kifejezése, hogy ezzel az önzetlen munkával Kassa szabad királyi város törvényhatósági életét is készséggel gazdagítani fogja.” Különben dr Halmi Béla 1907 óta választás alapján volt a törvényhatósági bizottság tagja, most pedig kinevezés útján visszakerült a megbecsülést jelentő pozícióba.

— HATVAN KÖZÜL HARMINCHÉT ZSIDÓ HŐSI HALOTT. (Budapest.) Most, amikor Magyarországon annyira kutatják a zsidók háborús viselkedését is, egyik budapesti zsidó újság felemlíti, hogy az ügyvédi kamara disztermében levő emléktáblán, amelyen a háború hősi halottainak nevei vannak bevéve, a hatvan hősi halott közül 37 zsidó van, tehát több, mint 50 százalék. Még a neveket is felsorolja a pesti zsidó újság és azzal fejezi be, hogy „szomorú, de büszke statisztika.”

— ÉJJEL-NAPPAL DOLGOZNAK A MENEKÜLŐ ZSIDÓK VIZUMAIN. (London.) Butler államtitkár az angol alsóházban a konzuli szolgálat céljaira megszavazott pótfedezet tárgyalása során kiemelte azt az emberfeletti munkát, amelyet a külképviseletek alkalmazottai az éjszakai órákban is végeznek a szerencsétlen zsidó menekülők javára. Berlinben meg kellett kétszerezni a személyzetet és Bécsben is lényeges erősítésre volt szükség. Különösen a legutolsó tizenkét hónapban az európai utlevélhivatalokat valósággal megszállva tartják a kérvényezők.

— JAHREZITTEBLA alumíniumból, izléses, tetszetős kivitelben 1 személyes lei 150, kétszemélyes lei 250. Megrendelésnél héber dátum közlendő Boros papírkereskedés, Cluj.

„Carmel” ארמ. כשר

étterem

ORADEA

Bulv. Regele Ferdinand 4

Heyman udvar. Telefon: 1400

Fővárosi nivó!

Esküvők és bankettek rendezését vállaljuk!

Peszachkor széderest!

Megszabadulhat
a ruhájára ráhulló kellemetlen fejkorpától, ha

„HEINRICH“

PETROL-
szappant
használ.

Megszünteti a
hajhullást és
korpázást.

Kapható minden
szaküzletben

— A zsidó világtörvényszak kiáltványa a csehországi zsidóság érdekében. A zsidó világtörvényszak genfi hivatalosa, a „Correspondence Juive“ a következő felhívást közli: „Európa történelmének e módfelett komoly órájában az egész zsidóság elszorult szívvel fordítja szemeit azokra a területekre, amelyek tegnap még a csehszlovák köztársaságot alkották. Mély aggodalom tölti el az ott maradt testvérek sorsáért. Egyik napról a másikra ugyanolyan helyzetbe jutottak Cseh- és Morvaország zsidói, mint szerencsétlen testvéreik a német birodalomban, Ausztriában és a szudeta vidéken. Kétszázötvenezer férfi, nő és gyermek kétségbeesett helyzetbe jutott. 87.113 cseh- és morvaországi, 69.527 kárpátukrajnai és 91.629 szlovákiai zsidó a nagy politikai átalakulás első áldozata, amelynek tanúi vagyunk. Mélységes rokonszenvünket fejezzük ki a csehországi és szlovákiai zsidók iránt, akik közelebb állnak ma hozzánk, mint valaha. És teljes erőnkkel kiáltjuk a civilizált világ felé: „Mentsétek meg a rasszizmus újabb áldozatait!“

— MAX BROD ÉS FELIX WELTSCH PALESZTINÁBA MENEKÜLTEK. — Prágából érkező értesülések szerint néhány órával a német csapatoknak Prágába való bevonulása előtt egy 160 zsidóból álló csoport elhagyta a cseh fővárost, hogy Palesztinába utazzon. A kivándorlók között vezető cionista egyéniségek is voltak, közöttük Max Brod, a híres zsidó író és dr. Felix Weltsch, a „Selbstwehr“ egykori szerkesztője. Számos zsidó, aki Szlovákiából az ottani események miatt Lengyelországba menekült, ismét visszatért szlovák földre. Mint ismeretes, ezektől elutazásuk előtt Pozsonyban elvették összes pénzüket és értéktárgyaikat és mindössze 50 csehszlovák katonát kaptak. A Mährisch Ostrauból, Brünnből, Budweisből és Pilsenből Prágába menekült zsidók ismét visszatérnek otthonukba. A cseh hatóságok március 15-ikén ki akartak tenni 400 zsidó emigránst Lengyelországba, Mährisch Ostrau előtt azonban a transzportot német katonák tartóztatták fel. A menekültek sorsáról mitsem tudnak. Egy londoni delegáció igyekszik azon, hogy kiszabadítsa őket.

„PRIM“
a fém-
tisztítók
királya

— ZSIDÓ TÖMEGTRAGÉDIÁK A CSEHORSZÁGI VÁLTOZÁSOK NYOMBAN. Londonba naponta átlag 10 ezer levél és távirat érkezik a volt Csehszlovákia lakóitól, főleg zsidóktól, akik segítséget kérnek. A legnagyobb csapás, ami eddig érte a csehországi zsidókat, a zsidó bankbetétek zár alá helyezése. Egyetlen zsidó sem vehet fel pénzt bankszámlájára. A zsidó kereskedők potom áron ajánlják fel eladásra üzleteiket, üzemeiket és áruikat. A zsidó segélyszervezetek és cionista intézmények további utasításig zárva vannak. Március 17-én husz zsidót szállítottak kórházba, akik öngyilkossági kísérletet követtek el. Köztük van Eugén Zucker, az Anglo Bank igazgatója, Rudolf Wahle igazságügyi főtanácsos és Buchsbaum mérnök, akik a sérülések következtében meg is haltak. Pável Donnar, aki a prágai rádiópalota tetejéről vetette le magát, ugyancsak szörnyethalt. A hontalan Paul Rittenberg agyonlőtte magát egy kávéházban. Moydl, a neves sebész feleségével együtt megmérgezte magát. Pénteken a járókelők egy ablakon át észrevették, amint egy asszony a nyakát vágja át egy késsel, nyomban értesítették a rendőrséget és sikerült megmenteni az életnek az asszonyt. Ugyanabban a szobában egy ötven éves asszony holttestét és eszméletlen állapotban egy fiatal embert találtak. Mindhárman németországi menekültek voltak.

— BUCURESTI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG I-a referenciákkal, feltétlen garanciaképes, rendelkezik raktárhelyiséggel, organizációval, jó összeköttetésekkel keresi előrangú cégek képviselőit. Ajánlatok „Universal“ Bucuresti posterestante kéretnek.

Divat és gyögcipők

Belvárosi Cipőszalon-ban

(Dr. Balláné kalap-
szalon mellett)

Kohn István
Oradea, Parcul Traian 1.

— KONCENTRÁCIÓS TÁBOR PRAGA MELLETT. A Times prágai tudósítója szerint a Gestapo folytatja a politikai ellenfelek tömeges letartóztatását, elsősorban a zsidók között. A Prágától husz kilométernyire fekvő Milovicében koncentrációs tábort rendeztek be ahozá beszállították már az első foglyokat. Ezek között van a prágai HICEM vezetője, Mária Schmolka asszony, aki egyébként irányítója volt a prágai menekültügyi bizottságnak. Emiatt az egész menekültügy fennakadást szenved. Együttal lezárták a Palesztina-Hivatal helyiségeit is. A Times további jelentése szerint a német nemzeti szociálisták és a Hlinka-gárda Bratislavában és Szlovákia más városában kiméletlen zsidó-ellenes akciót kezdett. Az összes zsidókézen lévő teher- és személyautókat elkobozták, zsidó lakásokat kutatnak át és kifosztják azokat. A jómódu zsidók házai előtt őrségeket állítanak fel, nehogy a lakók bármilyen értékes tárgyat is eltávolítsanak a lakásokból, mielőtt azokat a Hlinka-gárda tagjai át nem kutatják. A zsidók ezrei menekülnek pénzeik és vagyonuk hátrahagyásával a magyar határ felé. A londoni lapok jelentése szerint Kárpátjában zsidó üzleteket fosztogattak. Számos zsidót kiűztek lakásából és több halálos áldozata is van a kiűzésnek. A hírek ellenőrzésére egyelőre nincsen mód.

— ZSIDÓ-GYÜLÖLET AZ ÓRULTEK HAZÁBAN. (Varsó.) A fanatikus zsidógyűlölet, amelyet uccai szónokok is hirdetnek, immár átszarmazott az elmeegógyintézetek lakóira is. Néhány nappal ezelőtt keresztény örültek egy elmeegógyintézetben megrohanták a zsidó betegeket. Ugyanez az eset megismétlődött a napokban a varsói városi elmeegógyintézetben is. Minthogy kiderült, hogy a verekedést egy Jozefa Rutkowszki nevű ápolónő idézte elő, az ápolónőt a bíróság hét hónapi börtönrre ítélte.

Látogassa meg szőnyegkiállításunkat új helyiségünkben

Str. Ep. Ciorogariu 4.

Szebbnél szebb perzsaszőnyegeket, bel- és külföldi fonalakat. — Szőnyeg javítások. — Allandó tanfolyam

„ORIENT“

Schulhof Emilné, Oradea, Strada Ep. Ciorogariu No. 4. Telefon 1004.

— A NEMZETKÖZI HELYZET FEZÜLTSEGE MIATT ELHALASZTOTTA AZ ANGOL KORMÁNY PALESZTINÁRA VONATKOZÓ DÖNTÉSÉNEK KÖZLÉSÉT. (London.) A Zsidó Távirati Iroda megbízható helyről nyert értesülése szerint az angol kormány a feszült nemzetközi helyzetre való tekintettel bizonytalan időre elhalasztotta az újabb palesztinai Fehér Könyv közlését. A Fehér Könyv az angol kormány „végleges” tervét tartalmazta volna a palesztinai kérdés megoldására nézve. Mint ismeretes, a Londonban tárgyaló zsidó és arab küldöttségek elé terjesztett utolsó tervet is visszautasították a küldöttségek, mire az angol kormány egyoldalú határozat formájában kívánta nyilvánosságra hozni az elveket, amelyek Palesztina kormányzásában mérvadók lesznek. A Fehér Könyvnek március 22-én kellett volna megjelennie.

— A FARADSÁGOT az izmokban felhalmozott mérgek okozzák. Diana sóborszesz bedörzsölés felélénkít.

— MEGHALT JOSEF GABOWITZ, A HIRNEVES ZSIDÓ SZOBRA SZ. (Varsó) A napokban meghalt Varsóban Lengyelország legöregebb szobrásza, Josef Gabowitz hetvenhét éves korában. Fiatalkorában nagy nélkülözésekkel küzdött, egy alkalommal az éhségtől össze is esett és rendőrök szedték fel őt a varsói parkok egyikében. Később azonban egyre magasabbra ivelt művészi karrierje. Az elmúlt század 90-es éveiben az orosz akadémia számos kitüntetését kapta meg. A cárnő maga is támogatta a tehetséges fiatal művészt, aki a magas orosz köröktől kapta a legtöbb megbízást. Amikor azonban felszólították őt arra, hogy térjen ki, 1896-ban egyszerűen elhagyta Pétervárt és Párisba ment, ahol „Önvédelem” című művével pályadijat nyert. Az 1900. évi kiállításon ugyancsak nagy díjat nyert. Műveit különböző állami és magánmuzeum vásárolta meg. A bolsevik forradalom után Gabowitz Varsóba jött teljesen leszegényedve. Közben alkotó készségét is elveszítette. A varsói zsidó hitközség ingyen lakást bocsátott rendelkezésére. Leghíresebb művének egyike a Chopinról és dr. Samenhofról alkotott mellszobra. A párisi kritika Rodin legtehetségesebb tanítványának jellemezte. Varsóban bizottság alakult a nagy művész alkotásainak összegyűjtésére és kiállítására

Ezüst

menorák, gyertyatartók,
serlegek, evőeszközök,
templomi kegszerek bár-
mily művészi kivitelben leg-
olcsóbb árban.

Gyártása és eladása:

„TACAMUL“
ezüstáru gyárban

CLUJ, Str. Gen. Neculcea No. 8.

Wasserstrom Sándor:

A főváros képe a sorsdöntő órákban

Akik még mindég menekülnek a zsidóságtól — Niemirover és Djaen grand-rabbik nyugalomra és az ország iránti hűségre hívták fel a szószékről a főváros zsidóságát.

București. (Március végén). Nem mondanánk igazat, ha azt állítanók, hogy az úgynevezett „izgalmas napok” a fővárosban nem látszottak volna meg. Érthető idegesség lett urrá az embereken, mert az idegek sehol a világon nem elég jók ahhoz, hogy apatikusan nézzék az eseményeket, a társadalom különböző rétegeiben. Van, akit azért izgatnak az események, mert nem volt reggelihez a megszokott sütemény, mások meg a különben pontos közlekedés rendjét panaszzolják, mert megritkultak az autóbusz és villamosjáratok. A bukaresti nagy bulvárlapok óránként ontották a különkiadásokat és az emberek lázasan vették és olvasták a legfrissebb eseményekről szóló híreket. A higgadtabbak, a józanul látók sokszor hiába csitítják az idegeskedőket. Vannak pillanatok, amikor a logika fejevére nem sokat érnek és az ésszerű okokat és az azokból folyó következtetéseket közlekedéssel intézik el.

— Ugyan kérem — mondják fölényesen a józan érvelésekre s máris rohannak tovább valamely rémhírral. A megbízhatatlan kőszá hírek lassankint személyes élménnyé dagadnak és asszonyi hisztériával terjed, nő és terebélyesedik, a kezdetben még kicsiny „rémhír”. Mint a hegyi lavina, amelyet egy kicsiny kavics indít a völgy felé. Mindég több és több salak tapad hozzá és a végén már dübörögve önti el a környéket, semmit sem kímélve. Akik a tömeglélektan megnyilvánulásait tanulmányozták, azok tisztán levezetik ezeket a megnyilvánulásokat. De ami a legszomorúbb, védekezni ellene nem igen lehet. Egy messiás város kocsmái veszekedését nagy „ütökzetnek” hirdetik és amikor ismerősöknek elmondom, hogy tíz perccel ezelőtt beszéltem Oradával és onnan azt a hírt kaptam, hogy az élet normális keretek között folyik és nincsen semmi izgalomra ok, akkor be akariák beszélni nekem, hogy az ő rémhírük az „autentikus” és én nem tudok semmit...

KÉT-HÁROM IDEGES NAP

Volt az elmúlt héten két-három olyan nap, amikor ez az idegesség uralkodó plánetája volt a fővárosi életnek, de a vidékek is. Az emberek jórésze vagy átélte, vagy hozzátartozó részéről elbeszéléséből ismeri a háborús nyugtalanság idejét. Jöttek és néhányan erdélyiek ide, főleg olyanok, akiket az asszonyi hisztéria nem engedett tovább ülni. Most tétován járnak-kelnek az utcákon és csak azért nem ülnek vonatra, hogy hazamenjenek, mert egyrészt a vonatok zsufoltan járnak, másrészt szegyenlik az otthoniaktól, hogy ennvire elvesztették fejüket. Két-három nap után a hisztérikus roham alábbhagyott, elolvadt mint a hólavina, csak szerencsére gyorsabban ennél. A felzavart és félig-meddig likvidált otthonok újra elveszik rendes képüket és bizonyára a legkedvesebbek fogják verni legjobban mellüket, hogy:

— Ugye megmondtuk, hogy nincsen semmi ok a félelemre, igen, mi mondtuk, csak nem hallgattak reánk.

Ők mondják ezt, a legijedtebbek, a leg-

több rémhírterjesztők, akik azt sem tudták, hol a fejük és azt hitték, hogy jön már a Halley üstökös, amely mérges gázaival minden élőlényt elpusztít ezen a földön. Pedig hol van a Halley üstökös és hol vannak a mérges gázok?

Mussolini vasárnapi beszédét is lázas izgalommal figyelte minden rádió hallgató és sokan „csalódtak”, hogy nem lőtt rögtön bele az előtte levő felvevő rádiómikrofonba. Hiába, a leggyávább emberek szeretnék legelőbb látni a vért, hogy „igazolva” legyenek. Szerencsére, még mindig győz a józanosság és a sok európai formaruha mellett még mindég van valami irtózat attól, hogy elinduljon a vérfolyam és hisszük, reméljük, hogy nem is fog egyhamar. De ne is induljon, mert akkor nincsen olyan pesszimista, akinek szavain ne tennének tul az események.

A KIKERESZTELKEDÉS AZÉRT FOLYIK TOVÁBB

A zsidóság frontjának gyáva dezertőrei pedig tovább szökődésnek át a tulsó oldalra, mert abban a hiszemben vannak, hogy ezzel megmentik jövőjüket és hisznek abban, hogy így elkerüli őket a végzet.

A bajokat kétszeresen érző zsidók között vannak sokan olyanok, akik minden bajnak kuforrását abban találják, hogy a zsidóság sorai között kell élniük. El kell ezeket ítélniük, mert a közös sorsot megtagadják és akkor menekülnek, amikor fajtájukat, vallásukat veszedelmek fenyegetik. És amíg a zsidóság keserűen állapítja meg, hogy vannak dezertőrök, addig ők még azt sem érik el, hogy ne váljanak neveltségessé abban a körben, melynek kegyeit keresik. Annyira furcsák új vallási „meggyőződésükben”, hogy még ezt a tehetetlen ügyetlenségüket is a zsidók kontójára írják. Errevonatkozólag alábbiakban néhány példát fogunk elmondani.

Kirívóak a mai időkben ezek a hitehagyások, amelyekkel a bukaresti zsidóság kénytelen-kelletlen foglalkozik. A román sajtó sorozatosan hozza ezeket a hitehagyásokat, nevekkel együtt. Mi csak azokkal foglalkozunk, akik Erdélyből származtak el. Szerencsére kevesen vannak és így még jobban feltűnnek. Ha van még zsidó önértzet — és van — akkor ezeket a megfutamodásokat érdem szerint kell értékelni.

Kik ezek? Az izgalmas idők krónikásainak eminens feladata, hogy névszerinti példákat idézzen, hadd lássák a zsidó szenvedő százazrek, hogy kik a dezertőrök.

Egyik legnagyobb meglepetése volt az erdélyi zsidó kolóniának dr. Pécsi Ernő orvosnak és családjának kikeresztelkedése. Dr. Pécsi Ernőnek vallásos zsidó hozzátartozói vannak Erdélyben, felesége a felsőbányai Weisz szentegyleti elnöknek leánya. Pécsi doktor az egyik cionista szervezetben is dolgozott nem is olyan régen és patienturája legnagyobb része zsidókból rekrutálódik. Még diplomáját is egyik erdélyi zsidó hitközség áldozatkészségének köszönheti, amely Németországban folytatott tanulmányait nagy összeggel támogatta. Most a református egyház tagja lett. De megtagadták

zsidóságukat Adorján és Balla mérnökök is, továbbá a Váradról elszármazott Gyarmati Imre is, a Molnár és Moser cég bucurești képviselője. Vannak még néhányan, akik ezt az utat választották és hogy dokumentálják új vallásuk iránti odaadásukat, vasárnaponként elmennek szorgalmasan a templomokba és székesegyházakba, de még a parochiára is, hogy ott téztát gyurjanak az egyház személyzetével és délben, ezt a saját maguk által készített téztát eszik meg...

A NEVETSÉGESSÉG ÖL

A hitehagyás eme meggyőződésnélküli lovagjai sokszor furcsa helyzetbe kerülnek. Így ebbeli félszegségének esett áldozatul dr. D. K. nemrég kikeresztelkedett szemész is, aki egyik kollégájának ügyében a törvényszéknél kellett tanuvallomást tегyen. Az eskü kivétele előtt megkérdezte az elnök, hogy milyen vallást követ, mire ez önérzeten egy keresztény egyházat jelölt meg. Erre a bíró felhívta arra, hogy tegye kezét a keresztre. Dr. D. K. lehet jó szemészorvos, de azért új vallási köntösében nem bizonyult elég éles megfigyelőnek, mert jobbkézre helyett a balkezét tette a keresztre, hogy letegye az esküt. Erre az esküt kivevő bíró a következő maliciózus megjegyzést tette:

— Vitték Önt, vagy saját lábán ment a keresztvíz alá...

DE A ZSIDÓ ÉLET NEM SZÜNIK MEG

Szombaton a zsidó negyedekben nyugalom volt. Nem olyan igazi „menüche”, amilyet kisvárosokban látni, valami szorongó nyugalom, de az örök zsidó optimizmust lehelte látni az arcokon. A zsidók a katonai behívásoknak legpontosabban tettek eleget a fővárosban is. A templomokban a sok üres padosor mutatja, hogy mennyien mentek el. Máskor zsufoltak ezek a padosorok és a mai időkben, ha nem lennének távol, akkor bizonyára inkább itt lennének. Jönnek olyanok is már, akik lejelentkeztek az illetékes csapattestnél és egyelőre visszaküldték őket. De hangulatukon látszik, hogy tétovázás nélkül mennek és menni fognak a parancs szóra, ahogy az hű polgárokhoz illik.

Az Emigrantul-utcai erdélyi zsidók temploma szintén csaknem üres pöntek este, mert sokan elutaztak Erdélybe, hogy a hívó szónak eleget tegyenek.

A Corall-templom zsufolt, főleg az idősebb korosztály keresi fel és a nagy impozáns zsinagóga áhitattal imádkozik. A női karzat pedig, úgy pöntek este, mint szombat délelőtt roskadásig teli van. Niemirover grand-rabbi mélyen szántó nagy beszédet tartott, amelyben a zsidóságot kötelességteljesítésre buzdította és megrázó szavakkal ecsetelte a nagy zsidó világnomort.

A SPANYOL ZSIDÓK KÖZÖTT

Nem lenne teljes a kép, ha nem számolnánk be a Neagra Voda-uccán levő spanyol-zsidó templom hangulatról. Sabbatai Djaen főrabbi — akiről régebben többször írtam — imádkozik elő és megrázó, amint felcsendülnek ajkain a régi melódiák, amelyeket a spanyol kiűzés előtti időkben „men-

„iréne”

București

Str. Lipscani 26. I. — Tel. 4-86-07

A legfinomabb női fehérneműk és kelengyék készítése a legújabb modellek szerint. Női gallérok, jabouk, mellények. Legújabb csipke, valamint saját műhelyünkben készült divat-ujdonságok állandóan kaphatók.

Szép kivitel, szolid árak.

tettek át" ezek a tradíciókhoz annyira hű zsidók. Sajátságos, megkapó, bus melódiák ezek. A muszaf ima után, minhog szerint kiddust mondott az ezüst kehely fölött a fő-rabbi, míg a gyönyörű ezüstökkel dekorált Tórá-t karjaira véve, a többi egyháziakkal és a hitközség vezetőivel körüljárja a pad-sorokat és „mizmajr"-okat énekel és áldást int a hívek felé, főleg a gyermekekre és általában az ifjuságra. Ezután levonul a kü-lön padban ülő gyászolókhoz, amelyet erre a céira rezerválnak és különleges ima keretében kondoleál azoknak, akiknek az elmúlt héten halottjuk volt. Imádkozás után pedig egy szentföldi rabbi tart talmudikus előadást a templomban. *Djaen grandrabbi pedig az ugyanezen épületben levő Beth Hamidraban héber beszédet tart a heti szidrából, amelyre hozzászólásokat kap a hallgatóság köréből.*

Itt talákoztam Almuli templomelnökkel, régi ismerőssel, aki elmondja többek között, hogy jelenleg a spanyol-zsidó „Gan-Jeladim"-ban 300 gyermek tanul. 10—12 éves korukban a gyermekek már jó hebrais-ták, és olvassák a héber nyelven írt örök-életű műveket.

ÜNNEPI REMÉNYSUGARAK

I.

„Ez a hónap nektek a hónapok kezdete, első ez nektek az év hónapjai között." Egy mondatban kétszer is a „nektek." De így megy ez tovább is. Egyetlen fejezetben tizenegyszer a „nektek."

Évszázadokon keresztül dolgoztak a zsidók Egyiptomért, megmentették őket az éhhaláltól, a pusztulástól, a teljes elmerüléstől. Eleinte méztől csepegő elismerő szavak: „Nincs olyan értelmes és bölcs, mint te. Te légy házam fölött és parancsodhoz alkalmazkodjék egész népem... Megteszlek téged Egyiptom egész országa felé." A kitüntetések sem maradtak el, a királyi gyűrű, a biszus ruha, az aranylánc, a királyi hintó, a térdreborulás. Jöttek az éhség évei, a nép megostromolta a királyi palotát, kenyérért kiáltott Fáraóhoz. A király nem sokat törődött a néppel, ott a héber fiu, az majd elintézi. „Menjtek csak Józsefhez, amit ő mond nektek, azt tegyétek... És József megnyitotta a magtárakat." A nép evett, jóllakott. De jutott másoknak is: „Es az egész föld eljött Egyiptomba gabonát venni Józsefhez."

Jött a kis héber törzs is, hogy letelepedjék Egyiptomban. Gósen tartományát szemelte ki magának, ahol az egyiptomi pogányoktól elkülönödvé, jobban megtarthatja szokásait, hagyományait. Csak Fáraó hozzájárulása hiányzott még. Fáraó nagylelkűsködött: „Egyiptom országa előtted van, az ország legjavában telepítsd le atyádat és testvéreidet."

Meghalt Jákob, Egyiptom nemzeti gyászt öltött „és megsiratták őt az egyiptomiak hetven napig." A temetésre felvonult az ország előkelősége, „Fáraó összes szolgálói, házának vénei és Egyiptom országának összes vénei." De kivonult a hadsereg is „és fölmentek vele szekerek is, lovasok is és a tábor igen nagy volt." Olyan őszinte, olyan

**Autóvilágítás,
mágnesek, dinamó
és akkumulátorok
szakszerű javítása**

Koniesz Eugen

Timișoara IV., strada Fröbl 61.

A DRAGAMIVÜ BIBOR FRIGYTAKARÓ

Amikor 100—150 évvel ezelőtt halottja volt a spanyol közösségnek, összeálltak a hitközség férfiai és „Kebarim" név alatt tömörültek. A halott elföldelésével foglalkoztak és végezték az e körüli összes teendőket. Nem lehet meghatottság nélkül nézni ezt a gyönyörű régimivü biborszinü frigyláda takarót, amelyet a „kebarim"-ok himeztek, halott testvérükkel szemben esetleg elkövetett gyengédség vagy figyelmetlenségük kiengesztelésül.

#

El, virul, lüktet a zsidó élet, még a nyugtalan napokban is és ha vannak is egye-sek, akik sötétebben látják a dolgokat, mégis mindenkiben ott él és ha kell, dacol a tudat, hogy Izrael nem semmisülhet meg, akármilyen válságos idők is él át napjainkban. Az a lelki közösség, amelyet a spanyol zsidók tanusítanak évszázadokon át, figyelmeztető és intő példa az erdélyi zsidóság-nak is, hogy tartsanak össze, mert a közös, vállvetett munkában és egyesülésben rejlik az erő... A pészach leoszid jegyében mondjuk ezt, amikor gyönyörű tavaszi ünnepünkre várunk hittel és bizakodással...

III.

Váhi bácháci hállájláh, és történt éj-félkor. Így volt mindig és így lesz örökké. Amikor az ár már elnyeléssel fenyeget bennünket, amikor az ellenség keze már a nyakunkon van, amikor az éj sötétje elnyelés-sel fenyeget bennünket, akkor a tizenkettő-dik órában mindig történik velünk valami. Így volt Fáraóval, így volt Hámánnal és így sorjában a többivel. Mi már megszoktuk a bajt, megszoktuk a csodákat is. Hiszen nem egyszer támadtak ellenünk, hogy megsemmisítsenek bennünket, hanem minden nemzedékben ki akarnak bennünket irtani és a végén csak megmenekülünk. Vagy ahogy a szoltáros király mondja: „Lelkünk mint a madár megmenekült a madarászok töréből, a tör eltörött és mi megszabadultunk."

A csoda megjön hát, bácháci hállájláh éjfélnél, az utolsó órában.

Vajjon messze van-e még éjfélnél? ...

Löwenkopf Kálmán.

— A MUNKASHIANY MIATT FIZIKAI MUNKÁRA VISSZAENGEDIK A GAZDASÁGI ÉLETBE A NÉMET ZSIDÓKAT. (Berlin). Német kormánykörökben elhatározták, hogy a zsidókat ismét bekapcsolják a gazdasági életbe olyképen, hogy gyárakban és építkezéseknél alkalmazzák őket, mint munkásokat. Syrup dr, a birodalmi német munkáskamara elnöke köriratot intézett a kereskedelmi kamarákhoz, a zsidók foglalkoztatására vonatkozóan. A birodalomnak nem érdeke, hogy a zsidók nem használt munkaerejét parlagon hevertesse — mondja a körirat. Nem érdeke a sem, hogy a nekik juttatott munkanélküli segélyért ne követeljen ellenszolgáltatást. Éppen ezért a lehető leggyorsabban kell követelni, hogy a zsidók foglalkozást kapjanak, hogy ezáltal a német munkaerők felszabadulhassanak és a német érdekeit szolgáló munkáknál nyerhessenek alkalmazást. A zsidókat gyárakban és építkezéseknél kell alkalmazni. A munkáskamara elnöke ezután felszólította a kereskedelmi kamarákat, hogy tegyék meg a szükséges előkészítőket a zsidók bekapcsolására a munkában és hangoztatja, hogy ezek az intézkedések Göring tábornagy tudtával történnek.

— MEGNYILT Grosz Albert (az Utasíró Klub volt foderása) modern és elsőrangú férti-foderása a LAZAR AUREL UCCA (v. Nagy Sándor-ucca) 2. szám alatt Olcsó árak, elsőrangú kiszolgálás. Előnyös bérletjegyek házhoz is. Szíves pártfogás kér: Grosz Albert.

II.

Az Örökkévaló biztatja Mózeset, hogy bátran visszatérhet Egyiptomba: „Ki métu kol-hánásim hámváksim et násechá, mert meghaltak mindazok a férfiak, akik a lelket kívánják," akik az életre törtek. Fur-

Két és fél vagon pászka ment Bécsbe

Március 27-én hétfőn az oradeai vasútállomásról utnak indult két és fél vagon pászka Bécsbe, hogy legyen a volt osztrák főváros zsidó lakosságának pászka az elkövetkező husvétii ünnepeken. Mint már régebben megírtuk, az akciót, amelyet a nagyváradi hitközség kezdeményezett és az ortodox központi iroda támogatott, igen sikeres volt. Minden egyes erdélyi hitközség ereje maximumával igyekezett azon, hogy a szükséges pénzt felhozzák és eljuttassák illetékes helyre. Megírtuk azt is, hogy a német hatóságok mint ingyenes adományt engedélyezték a pászkaüldeményt, csak egyetlen nehézség merült fel: a Banca Nationala ragaszkodott ahhoz, hogy az „exportált” áru ellenértéke idegen valutában befolyjon. A nemzetgazdasági érdekekre való hivatkozással ezt a kérést teljesíteni kellett. És itt megmutatkozott a pártatlan zsidó sziv. Jelenkezett egy Párisban székelő zsidó világszervezet, amely a két és fél vagon pászka ellenértéke fejében

500 angol fontot utalt át a Banca Nationalához,

amely hivatalos kurzuson elszámolta és az ellenértékét cca 320.000 lejűt az „exportőr”-nek kifizet.

Ilyen körülményesen tudta csak az erdélyi zsidóság teljesíteni magasztos és igazi zsidó szivre valló feladatát és csak az az egyetlen kívánsága van minden egyes zsidónak Romániában, hogy bárcsak a jövő évben is így módja legyen küldeni szűkölködő külföldi zsidó testvéreinek adományt, ha annak szüksége mutatkozik.

A vagonok bizonyára a hét végére Bécsben lesznek és megkezdődik a pászka kiosztása, amelyet minden egyes család teljesen ingyen fog kapni és a kovásztalan kenyerek ünnepén, a modern Egyiptom keserűségei között az az egy gondolat fogja visszatartani őket, hogy érzik a szolidaritásnak, a szeretetnek kisugárzását, amelyet az erdélyi és általában a romániai zsidók áldozatkészsége biztosított számukra.

Lapzártakor értesülünk arról az örvendetes tényről, hogy a hétfőn délután Nagyváradról az 559. számú gyorstehervonattal elindított pászkaival teli vagonok kedd hajnalban már Hegyeshalomnál voltak, a német határon, délelőtt Nicolsburgon át megérkeztek a wieni pályaudvarra és kedden délután már meg is kezdték a szétosztást. A pászka megérkezése és szétosztásának megkezdése nagy örömet keltett a bécsi zsidóság körében.

A PRAGAI ZSIDÓK TRAGÉDIAJA. Prágából érkező jelentések szerint a városban leirhatatlan pánik és kétségbeesés uralkodik a zsidók között. Az öngyilkosságok napról-napra fokozódnak. Aki kint járt a zsidó temetőben, megdöbbenne látta a szokatlanul sok halottas kocsit és gyászmenetet. Prágának egyik nagy bérházáról pénteken, március 17-ikén, egymásután négy zsidó ugrott a mélységbe. Igen sokan külföldre akarnak utazni, de a Gestapo engedélye nélkül a kiutazást nem engedélyezik. A határokon az ellenőrzés rendkívül szigorú és köztudomású, hogy a Gestapo a kiutazási kérvényeket kedvezőtlenül véleményezi. Kétszáz zsidó, aki San Domingoba akart kiutazni, kénytelen volt a kiutazás terminusát elhalasztani. A zsidóknak a gazdasági életből való kiközösítése óriási gyorsasággal megy végbe. A „Prager Tageblatt”, amely önként „gleichschaltotta” magát, jelenti, hogy a csehszlovák filmiparban a „tisztítási akció” nem remélt gyorsasággal folyik. Az összes zsidó igazgatók, rendezők, fényképészek, színészek, stb. már „visszaléptek.”

— A MAROSVÁSÁRHELYI ort. izr. hitközség folyó hó 19-én tartotta tisztújító közgyűlését, melyen a következő vezetőséget választották meg: Elnök: Goldstein Ernő, alelnökök: Ábrahám Samu és Paneth Czelmus, gondnokok: Gidáli Lajos, Sammler Samuel, Lincer Samuel, ellenőr: Kohn Dávid, gazda: Fülöp Simon, tanácsosok: Rosenfeld József, Kohn Samu, Samuel Benő, Liebermann Emil.

— A NOVISADI zsidóság bensőséges ünnepség keretében ünnepelte Dr Lusztig Fanni, a Négyelet elnöknőjének 60 éves születési évfordulóját. A hitközség diszközgyűlést tartott a jubiláns tiszteletére és egyben köszöntötték dr Lusztig Ferdinándot, a hitközség elnökét is, aki feleségével együtt fáradhatatlanul dolgozik a novisadi zsidóság intézményeinek felvirágoztatása érdekében. A közgyűlésen dr Sattler Matija, a hitközség alelnöke méltatta legelőször Dr Lusztig Fanni érdemeit, akit a szegények méltán tartanak igazi jótévőjüknek. Ezután dr Kiss főrabbi köszöntötte a jubilánst, példaképpen állítva őt a zsidó asszonyok elé, majd sorra következtek a többi intézmények reprezentánsainak üdvözlései. Az ünnepeltet valóságos virágerdő vette körül, mellyel tisztelő hívei ajándékozták meg.

— A TENUAT TÓRA UM LACHA szervezet deji helyicsoportja a vallásos zsidó ifjúság széles rétegeit szervezte meg keretei között. Az elmúlt héten péntek este nagy Oneg Sabbath-ot rendezett a vezetőség. Bieber Márkusz és Judovits Ch. üdvözölték a közönséget. Ezután Majrovits E. a Tóra Umlacha feladatairól tartotta meg nagyhatású előadását.

— ORTH. KÖSER KONYHAMAT Braşov, Str. Regele Carol (Kapu ucca) 38. sz. alá helyeztem át Korona kávéház mellett. Káhn restaurant.

— A BRÜNNI ZSIDÓ RENDELET. A brünni orvosi kamara megtiltotta a kamara területén levő zsidó orvosoknak praxisuk folytatását. Most ujólag rendelet jelent meg, mely szerint a zsidó orvosok egyelőre gyógykezelésben részesíthetnek zsidó betegeket. Árja betegeiket kötelesek árja orvosokhoz utasítani.

— PURIM-ÜNNEPELY ODORHEIUON. 130 főnyi közönség előtt tartotta meg az odorheui N. Z. O. csoportja gazdag műsorával ellátott purim-ünnepélyüket. Konferált Schwechter Jenő K. T. H. biztos. Az ünnepélyt bevezette szépen felépített beszéd keretén belül Citrom Hermann ügyv. elnök. Szépen szerepeltek: Gold Idus, Citrom Teri, Schwechter Arthur, Salamon Enci, Vértés Arjé, Steinfeld N., Gold Lázár, David Dezső, Schwechter Ernő. Rendezésért Schwechter Ernőt illeti meg a dicséret. A sikerhez hozzájárultak főleg Roth Emánuelné, a Brith Nasim elnöknője és az egész Schwechter család.

— HAVONTA 10 EZER FONTOT ADNAK A PALESZTINAI ZSIDÓK A KOFER HAJISUVRA. (Tel-Aviv.) Izrael Rokach telavivi főpolgármester közölte a sajtóval, hogy egyéni megadóztatás útján, továbbá a fogyasztási cikkek, utazás jegyek és mozi- és színházjegyek után havonta tízezer font folyik be a Kofer Hajisuvra, a palesztinai zsidóság nemzetvédelmi alapjára. Rokach polgármester bejelentette, hogy a következő félévben 200 ezer fontot fognak összegyűjteni a védelmi alapra. Bejelentette továbbá azt is, hogy Pinchas Rutenberg közvetítésével tárgyalások folynak Londonban a Jisuv képviselői és Jabotinszki között a revizionistáknak a Kofer Hajisuvban való részvétele ügyében.

Izletes jó kóser házikoszt kapható
Pieffermann Vilmosnál
TIM SOARA IV, Spl. Tudor Vladimirescu 24.
Figyelmes Utazóknak megfelelő
kiszolgálás! kedvezmény

A törvényeket az ország összes polgárai kell ismerjék...

igy írják elő a jogszabályok. És teljes joggal, mert ismerve azokat, tudjuk, hogy mely esetben követünk el törvényellenességeket és hogy a büntetéseket elkerüljük, óvatosak leszünk. Hasonlóképpen kellene az embernek az étkezésre vonatkozó szabályokat is figyelembe vennie, mert ha nincs ezekre tekintettel, akkor könnyen megbetegszik, ez tehát a büntetés.

Azonban, hogy megrövidítsük ezen büntetés időtartamát, használjuk az orvostudományban kiválóan elismert GASTRO-D. gyógyszert, mely egy Amerikában felfedezett gyógynövény kivonatából készül. A GASTRO-D. hatása gyomor, bél, epe és májbetegségeknel, valamint gyomoridegességeknél egyenesen meglepő. Orvosok is ajánlják.

GASTRO-D. kapható gyógyszertárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135.- lei utánvét mellett CSÁSZÁR E. gyógyszer-tárában, Bucureşti, Calea Victoriei 124.

— AZ ANGOL DOMINIUMOKON EGY MILLIO MENEKÜLT SZÁMÁRA VOLNA HELY. Sir John Hope Simpson, a menekültügyi kérdések jeles szakértője, a londoni liberális nemzeti klubban előadást tartott a menekültügyi kérdésről, a csehszlovák köztársaság összeomlása kapcsán. — A csehszlovák köztársaság összeomlása — mondotta Simpson — újabb 300 ezer embert fog menekültté tenni. Ezek az emberek pusztán életüket akarják megmenteni csupán. Már most ezrek vannak a menekülés útján. A probléma rendkívül súlyossá vált, szinte megoldhatatlanná. A kormányoknak össze kell fogniok, hogy megoldást keressenek. Eddig azonban kevés megértést tanúsítottak a kérdés iránt. Németországban már nyolc hónappal ezelőtt minden harmadik zsidó közsegregációra van utalva, azóta még sokkal súlyosabbá vált a helyzet. A szudetavidék lecsatolása és a milliárdos vagyondézma után olybá vált a helyzet, hogy a németországi zsidóságnak 60 százaléka köztámogatásra szorul. A legrettenetesebb a zsidó és nem-árja gyermekek helyzete. Németországban ma egymillió zsidó és „nem árja” van, akik nyomban elhagynák az országot, mihelyst erre lehetőség adódik. Az angliai és amerikai zsidó szervezetek olv messzemenő segítő készségről tettek tanúságot, amire nincs példa. Az angliai zsidók az elmúlt három év alatt kétféle fontot, az amerikai zsidók másfélmillió fontot fordítottak a menekültügyi segélyezésre, ami gigantikus erőfeszítést jelent. Ha nem következett volna be az osztrák Anschluss, úgy a német zsidók négy év alatt elhagyhatták volna a Harmadik Birodalmat, Az Anschluss azonban újabb 180 ezer zsidóval gyarapította a szerencsétlenek számát. A segítség egyre nehezebbé, a megoldás egyre bonyolultabbá vált. Az Anschluss és a novemberi pogromok óta 110 ezer zsidó hagyta el illegálisan a Harmadik Birodalmat. Csak időleges menedéket találtak más országokban. Simpson végül kifejtette, hogy meggyőződése szerint az angol kormány egyedül Angliában 50 ezer menekült számára tudna munkalehetőséget teremteni, míg az angol dominiumokon egymillió ember számára volna hely.

— JIBOUN megalakult a Brith Trumpeldor szervezet. A vezetőség névsora a következő: Elnök Lebovits Ernest, alelnök Faugel Sany, titkár Hersch Mendel, pénztáros Salamon S, KTH biztos Markovits Dezső, ellenőrök Berkovits Ernő és Jakab Andor.

— KÉRELEM. Rosenbaum Ede 72 éves, egykor jobb napokat látott zsidó ember, aki rendkívül nagy nyomorban él és öreg ember létére, dolgozni sem tud, arra kéri a jó embereket, hogy most, ünnep előtt, támogassák és juttassanak számára, amit csak tudnak. Adományokat lapunk kiadóhivatala továbbít számára.

Hétéről-hétre

Varsó. — A szosnovicei járásbírósa a napokban tárgyalta 21 zsidó bűnyűjét, akik ellen az a vád, hogy Rzariki városában az antiszemita kilengések idején lövöldöztek, miközben egy tüntetőt megsebesítettek. A vádlottak kijelentették, hogy nem viseltek lőfegyvert, tehát a vád ellenük teljesen alaptalan. A nyomozás is igazolta a vádlottak állításait. Mindazonáltal tízet közülük 6–10 hónapi börtönre ítélték és csak hármát helyezték szabadlábra.

Cluj. — James M. Black skót egyházfő, aki a napokban Clujra érkezett, szerdán tisztelgő látogatást tett Rev. Coneter cluji és Rev. George Knight budapesti skót lelkész kíséretében dr. Weinberger Mózes főrabbinál. A főrabbi a látogatást aznap este viszonzta Rev. Coneter lakásán.

London. — Mint ismeretes, 1935-ban a Warburg alapítványból létesített tudományos intézetet Hamburgból Londonba menekítették. Most az intézetet összes felszerelésével együtt a Kensingtonba vitték, ahol az egyetem néhány megfelelő helyiségét bocsátották rendelkezésére. — Mint ismeretes, Neville Chamberlain miniszterelnök hetven éves születésnapja alkalmából Birminghamban diszvacsorát rendezett a városi tanács, amelyen megjelent a miniszterelnök is és nagy beszédet tartott. A csehszlovákiai zsidók sorsáról a miniszterelnök a következőket mondotta: — Ismét halljuk, hogy kitiűnő embereket tartóztatott le tömegesen a Gestapo. Aki az osztrák zsidók és politikai foglyok sorsára gondol, annak lesújtó és mélyen elszomorító sejtelmekkel kell eltelnie. — Március 19-én, vasárnap nagy gyűlést rendezett a lord Baldwin-alap a menekültek javára és ezen a napon 455.989 font gyűlt össze a menekültek segélyezésére. A színházak és mozik 31.395 fontot szolgáltattak be az alapra. A csehszlovákiai zsidók, akik Londonban élnek, gyűlést tartottak, amelynek keretében megalakították „a csehszlovákiai zsidók szövetségét”, amely feladatul tűzte ki a csehszlovákiai menekültek támogatására alakult angol bizottság munkájának előmozdítását. A szövetség elnökévé Harry A. Goodman az Agudasz Jiszroel politikai titkárát választották meg.

Budapest. — A képviselőház megszavazta a zsidótörvényjavaslatot és azt a felsőház elé terjesztette. A felsőház március 31-én kezdi meg a zsidótörvény tárgyalását.

Jeruzsálem. — Maior Heining tábornok, a palesztinai brit katonaság főparancsnoka levelet intézett a Jewish Agencyhez, amelyben dicséretes szavakkal emlékezik meg a zsidó segédrendőrök hősiességéről, akik bátran és elszántan védtek meg a zsidó telepéseket az utóbbi időkben ért terrorista támadások ellen. A kolonisták és munkások magatartását is méltatja a főparancsnok, akik — szerinte — oroszlanokként védtek meg otthonaikat.

London. — A londoni lapok közlik, hogy több, mint 5.000 morva és csehországi zsidót internáló táborba helyeztek. Ugyancsak az angol sajtó közli, hogy fenti két tartományban a zsidó népesség 140.000 lelket tesz ki, nem érve bele azt a 50.000 zsidót, akik csak nemrég, mint emigránsok telepedtek le Csehországban. Magában Prágában mintegy 35.000 zsidó él. A jelenlegi Szlovákia területén 80.000 a zsidók száma, akik között valóságos öngyilkossági járvány pusztít, mint-hogy a jövőre nézve helyzetük teljesen reménytelen.

Newyork. — Myron C. Taylor az államközi bizottság elnöke, valamint az Egyesült Államok rendkívüli kiküldöttese a menekültügyi konferencián befejezte olaszországi tanulmányútját és visszatért Londonba, ahol fontos megbeszéléseket folytatott a Olaszországból kiűzött menekültek érdekében. Taylor Londonból egyenesen Amerikába utazott és rögtön megérkezése után részletes jelentést fog tenni Roosevelt elnöknek a menekültek helyzetéről.

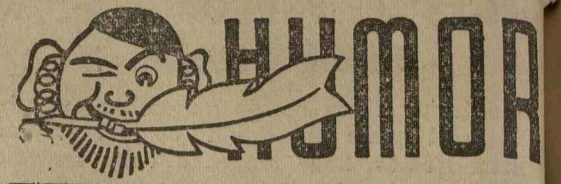
Haifa. — Az európai negyedben tegnap bomba robbant, amely egy arabot megölt, másikat pedig megsebesített. Tulkarem mellett terrorista akciót követtek el.

— AZ ANGOL ZSIDÓ TANÁCS FELHÍVÁSA AZ ANGOL KORMÁNYHOZ AZ ÜLDÖZÖTT ZSIDÓSÁG ERDEKÉBEN. (London.) A Board of Deputies of British Jews ülésén Newille Laski elnök megrázó beszédben számolt be a csehországi zsidóság tragédiájáról. Kijelentette, hogy az angliai zsidóság képviselőtestülete sürgős lépéseket kell, hogy tegyen az angol kormánytól és felhívja annak figyelmét annak a 300 ezer zsidónak a tragédiájára, akik a volt csehszlovák köztársaság területén maradtak. Bejelentette, hogy ebben az irányban megtörténtek már az első lépések és az angliai zsidóság vezetői további lépéseket fognak tenni. Ezután az angol zsidó külügyi bizottság terjesztette elő jelentését a németországi, lengyelországi, danzigi és olaszországi zsidók helyzetéről. Olaszországban — mondotta az előadó — egyre tarthatatlannabbá válik a zsidók helyzete. Nemcsak a külföldiek, hanem sok benszülőlt olasz zsidó is kivándorlásra kényszerült ez a helyzet, mert ez az egyetlen kivezető út a nyomasztó állapotból. Dr. Izrael Feldmann, a Board alelnöke és a Palesztina-bizottság elnöke, a Palesztina-kérdésről számolt be. A londoni Palesztina konferencia lefolyásáról is beszámolt és méltatta Weizmann Chaim államférfiui nagyságát. — Rev. M. L. Perlzweig kijelentette, hogy az arabok intranzigens magatartásán hiúsult meg a kerekasztal-konferencia.

— HAZASSÁG. — Grosz Ilnoka (Domanesti) és Svéd Lajos (Satu-Mare) április 13-án tartják Domanestiben egybekelési ünnepélyüket, melyre szívesen látják rokonaikat, barátait és ismerőseiket.

— EGY ANTISZEMITA VÁROSI TANÁCS ELNÖKE. (Páris.) Darquier de Pellepoix, a párisi városi tanács antiszemita tagja a tanács legutóbbi ülésén tiltakozott az ellen, hogy Provost de Launay, a tanács elnöke, aki maga is jobboldali politikus, meleghangú gratuláló levelet intézett Issaie Schwartz volt strassburgi főrabbihoz abból az alkalomból, hogy Franciaország grandrabbiává választották meg. — Ki írta ezt a levelet? — kérdezte Pellepoix. — A városi tanács elnöke, vagy zsidó kabinet főnöke, Weisz ur? Az elnök erre így válaszolt: Darquier de Pellepoix urnak nem engedem meg, hogy támadjon egy tisztviselőt, aki nem tud itt neki válaszolni. Biztos vagyok benne, hogy önök is mindannyian helyeslik lépésemet. Pellepoix hozzájárulásáról lemondok! Az antiszemita tanácsos hebegni kezdett: Drága elnök uram... mondta. Az elnök erőlesen szólt: Én nem vagyok önnek „drága” elnöke, még „drága” kartársa sem. Véleményem szerint ön, Darquier de Pellepoix ur, megvetendő munkát végez itt. Ezt egészen nyíltan megmondom önnek! — Pellepoix ezután szó nélkül elhagyta a termet. Renée Paillot tanácsos indítványára ezután a városi tanács elismerését fejezte ki Weiss kabinetfőnök iránt.

— „OSZTRÁK-HAZ” LONDONBAN. A németek Bécsbe való bevonulásának évfordulója alkalmából Londonban „osztrák-házat” nyitottak meg. Ebben a házban adnak találkozót azok, akiket a fajgyűlölet kiűzött hazájukból. A házat egy angol város bocsátotta a menekültek rendelkezésére. A házban az olvasó és társalkodó termeken kívül színházterem is van, azonkívül néhány szoba olyan osztrák intellektuelek számára, akik nem tudtak még elhelyezkedni az angol főváros gazdasági életében. Az osztrák ház irányítására kijelölt bizottságban helyet foglal többek között George Franckenstein, aki Ausztriának utolsó követe volt Angliában, valamint Sigmund Freud, a világhírű tudós és egyetemi tanár.

A MUFTI VALASZA.

Megkérdezték a muftit, hogy milyen államformát akar Palesztinában? Republika legyen, vagy monarchia?

A mufti egykedvűen válaszolta: — Anarchia...

A FATALIS PECH.

Egy pesti zsidó ül a kávéházban és iratol fölé hajol. Odajön barátja és megkérdi, mit spekulál?

— Nézd már ezt a pechet. Itt van egyik nagyanyám, mikor özvegy lett, újra férjhez ment. Itt van egyik nagyapám, mikor özvegy lett, újra megházasodott. Most itt állok ha zsidó nagyszülővel...

DE MIT CSINALUNK KÖZBEN?

Gimpl Zorech elsóhajtja magát: Nagyon jó zsidónak születni, jó zsidóként meghalni is, de mit csináljon az ember a közbeeső időben?

DIKTATURAS ISKOLABAN.

Egy diktatúrás iskolában a tanító magyarázza a nebulóknak, hogy ezentul nem szabad azt mondani, hogy hála Istennek, hanem azt kell mondani: hála a diktátornak. A fiúk ez tudomásul veszik, csak Majsika nyújtja a kezét mert kérdezni akar valamit.

— Na, mi az? — kérdi a tanító.

— Kérem tanító ur, mi lesz, ha a diktátor meghal?

— Akkor mondhatjátok majd — hála Istennek...

A CSEHEK SZABADSÁGA...

A csehek két irányban kaptak teljes szabadságot a német birodalomban.

Egyrészt, hogy bátran felgyújthatják a zsidó nagógákat, másrészt, hogy nyugodtan üthetik a zsidókat.

UJ NEVET VETT FEL.

Tekintettel a változott körülményekre Hacha, volt cseh elnök a berlini belügyminiszterium engedélyével nevét egy szótaggal megtoldotta. Jelenlegi neve: Hahaha...

HIREK A SPANYOL FRONTRÓL.

Tekintettel a lengyel vágatási tilalomra két varsói hitsorsos beszélget.

— Mi hir a spanyol frontról?...

— Minden jó. Még szabad vágni...

A LESZERELÉS LEGNAGYOBB HIVE.

Amig a többiek beszélnek, Németország cselekszik. Leszereli a világot. Eddig leszerelte Ausztriát, Csehszlovákiát, Memelt és ki tudja hány országot akar még — leszerelni?...

AFORIZMAK.

Régen csak a paktumok értek valamit, most már csak a faktumok.

Mózes apánk botjának és Chamberlain esernyőjének egyforma sorsa. Mindkettőből kigyó lett.

Milyen jogcíme van a Harmadik Birodalomnak Magyarországra?

A propaganda miniszter így magyarázza: Ob — hunger-n, gehört H-Ungarn zu uns...

PASZKAPROBLÉMA.

Ha a magyarországi zsidó-törvény még pésszach előtt lép életbe, akkor a zsidók a maceszkészletnek csak 6, illetve 12 százalékát igényelhetik. Ha még az első zsidó-törvény lesz életben, nyugodtan igényelhet husz százalékot. A félvérek és egyéb nyolcadosok, komplikációk elkerülése végett, kérjék ki egy szakjogász tanácsát.

BUN DE IMPRIMAT.
„GRAFICA”, ORADEA